

ÅRSREDOVISNING 2019

för Hörselskadades Riksförbund (HRF)

Hörselskadades Riksförbund
org nr 802004-4510 • www.hrf.se

Tack!

Ett varmt tack till alla HRFs medlemmar, för ert viktiga och inspirerande engagemang under 2019!

Ett särskilt tack till alla HRFs förtroendevalda för ovärderliga insatser under året. Inte minst tack till förbundsmötet, för givande dialog och stöd till förbundsstyrelsen.

Jag vill rikta ett stort tack även till alla våra givare runt om i landet, som med små och stora gåvor stödjer HRF och gör vårt viktiga arbete för hörselskadade möjligt.

Tack också till våra olika samarbetspartners inom funktionshinderrörelsen och i andra intresseorganisationer, såväl i Sverige som i andra delar av världen.

Till sist, tack till HRFs personal för era engagerade arbetsinsatser under verksamhetsåret 2019.

Mattias Lundekvam
förbundsordförande, Hörselskadades Riksförbund (HRF)

Innehåll

Verksamhetsberättelse	5
Förvaltningsberättelse	31
Resultat och balansräkning	43
Noter	51

Verksamhetsberättelse

Verksamhetsberättelsen på de följande sidorna utgår från HRFs handlingsprogram för 2017–2020, som beslutades av kongressen 2016. De första avsnittens namn motsvarar rubrikerna i handlingsprogrammet. Därefter beskrivs övrig stadgebunden och reguljär verksamhet.

A. Stark, synlig, hörselsmart

A.1 Att stärka hörselskadade så att fler kan, vill och vågar ta tillvara sina möjligheter och rättigheter

Pröva diskrimineringslagen

Stockholms tingsrätt avslög den stämningsansökan för brott mot Diskrimineringslagen som HRF riktat mot konferensanläggningen 7A.

Bakgrunden är att fungerande teleslinga saknades vid ett seminarium i april 2016 där två HRF-medlemmar skulle delta som föredragshållare respektive moderator. De hade därefter överlåtit till HRF att pröva om detta kunde anses som brott mot bakgrund av att ”bristande tillgänglighet” införts som diskrimineringsgrund i lagstiftningen. Stämningsansökan hade inlämnats i början av 2018.

Tingsrätten gav HRF rätt i att teleslingan inte hade fungerat vid det aktuella tillfället, något som 7A hade ifrågasatt. Enligt HRF var detta ett lagbrott eftersom den aktuella lokalen omfattas av det krav på teleslinga som finns enligt Boverkets byggregler. Detta måste också innebära att slingan ska fungera.

Däremot godtog Tingsrätten 7As beskrivning av de åtgärder som vidtagits för att lösa problemet den aktuella dagen. Likaså godtog Tingsrätten 7As påstående att en portabel slinga erbjudits, trots att detta bestreds av de berörda HRF-medlemmarna. Att en konferensarrangör i ett fall som detta kan gå fri enbart på grund av egna uppgifter om vilka åtgärder som vidtagits visar att lagen behöver skärpas, enligt HRFs bedömning.

HRF begärde prövningstillstånd för stämningsansökan i Hovrätten, men detta avslogs. Någon motivering för avslag av detta slag lämnas aldrig. Det betyder att Tingsrättens utslag i fallet inte har prejudicerande verkan. Det kan därför bli aktuellt för HRF att rättsligt pröva liknande fall i framtiden.

Sprida information om Hörsellinjen

HRFs rådgivningstjänst Hörsellinjen ger hörselskadade och anhöriga kunskap om hur de kan utkräva sina rättigheter i egenskap av patient, konsument, arbetstagare, elev, förälder, publik, väljare och så vidare. Via Hörsellinjen kan medlemmar även få tillgång till juridiskt stöd i socialförsäkringsfrågor.

Under året spred vi information om Hörsellinjen via annonser, sociala medier, informationsmaterial hos föreningar och hörselvården samt i media. En satsning på att sprida informationsmaterial till vårdmottagningar sköts upp, men det stod klart att hörselvården i delar av landet tipsar sina patienter om Hörsellinjen.

A.2 Att öka hörselskadekunskapen och väcka opinion för ett hörselsmart samhälle

Hörselveckan 2019

Vikten av att testa hörseln fick mycket uppmärksamhet i samband med Hörselveckan, den 14–20 oktober 2019.

Förbundet genomförde en mindre annonskampanj på Facebook, på temat: ”När testade du din hörsel senast?”. Animerade ”felhörningar” som förvandlades till frågor om hörsel nådde drygt 100 000 människor och väckte positivt engagemang samt genererade en hel del frågor om hörsel till HRF.

Samtidigt fick frågan om hörseltest en hel del uppmärksamhet i media. HRF gick ut med två pressmeddelanden ”Varannan anställd med hörselskada har inte sökt hörselvård” och ”Hörapparater kan minska tinnitus hos hundratusentals”. Frågan om hörseltest uppmärksammades bland annat i TV4 Nyheterna, ”Vaken med P3 & P4”, Radio Sweden Arabic samt i P4 Extra på Hörselskadades Dag.

Intervjun med HRFs förbundsordförande i P4 Extra orsakade en anstormning som gjorde att hörseltestaren.se blev överbelastad under ett par timmar. Totalt testade över 35 000 personer hörseln med HRFs Hörseltestaren under oktober, på webben och i appen (se avsnitt B. 4).

Cirka 50 föreningar och distrikt hade olika aktiviteter i samband med Hörselveckan. De flesta erbjöd information om HRF och hörselfrågor, ibland i kombination med hörseltester och föreläsningar med forskare och andra experter. Några föreningar provade också lite annorlunda grepp, till exempel textad filmvisning (Kristinehamn) och medlemsvärning med i samarbete med Naprapathögskolan (Stockholm).

En del föreningar och distrikt lyckades bra med att komma ut bra i media. Bland annat medverkade företrädare för HRF Uppsala, HRF Västerbotten, HRF Jönköping och HRF Jämtlands län i längre radiointervjuer, i några fall med hörseltest i direktsändning. Andra, som HRF Karlstad, fick stora artiklar i lokalpressen om Hörselveckan och HRF.

Inför Hörselveckan fick föreningar och distrikt möjlighet att beställa en rollup som marknadsför hörseltest. Föreningar och distrikt erbjöds även ett nytt HRF-reflexband, broschyrställ och karameller till extra lågt kampanjpris samt kostnadsfria Hörsellinjen-magneter.

En enkät om Hörselveckan visade att ungefär 85 procent av de föreningar och distrikt som hade aktiviteter var nöjda/mycket nöjda med sina arrangemang.

Påbörja textningskampanj

Utvecklingen i textningsfrågan ledde till att förbundet omprövade planerna på att genomföra en textningskampanj.

Dels kunde vi se en snabb teknisk utveckling av nya metoder för textning, till exempel olika automatiska tal-till-text-lösningar, dels pågick det flera politiska processer om skärpta textningskrav, med både implementering av fattade beslut och nya förslag inom såväl EU som Sverige. Under året blev det därför tydligt att det mest effektiva var att i första hand utveckla HRFs intressepolitiska påverkansarbete i textningsfrågan och avvakta med gräsrotskampanjer (mer om textning i avsnitt C).

HRF bedrev emellertid viss opinionsbildning kring textningsfrågan. Till exempel framförde HRF kritik i Dagens Samhälle mot kommuner som planerade att sluta webbsända från fullmäktige, för att slippa texta – och därmed kringgå den nya lagen om webbtillgänglighet. I den nya lagen hade HRF lyckats få igenom krav på textning av videos på offentliga webbplatser (se även avsnitt H).

Statistik ”Hörselskadade i siffror”

Under 2019 samlade vi in statistik om bland annat hörapparatutprovningar från hörselvården i landets regioner och kompletterade detta med information från SCBs befolkningsstatistik och underlag från Hörselbrons kvalitetsregister. Statistiken presenterades på hörselvårdsseminariet den 4 december (se F.3) och kommer att publiceras digitalt på webben.

Sprida kunskap till nyckelpersoner

HRF medverkade med monter på Rikskonferensen för audionomer (Audionomdagarna) i Tylösand den 14-16 maj, med 220 deltagare från hela landet. HRF informerade om Hörsellinjen och HRFs syn på hörselvård, med budskapet ”En hörselsmart hörselvård nu”.

I juni skickade förbundet ut ett brev till arrangörer inför Almedalsveckan i slutet på månaden, där vi påminde om vikten av tillgänglighet, med teleslingor, skrivtolkning, textning med mera samt tipsade om Hörsellinjen och vår checklista för Almedalen på hørsellinjen.se/almedalen. HRF medverkade inte i Almedalen 2019, men av programmet att döma hade ungefär hälften av arrangemangen teleslinga, vilket är ungefär samma nivå som föregående år.

Under 2019 prioriterades interna tillgänglighetsutbildningar för HRF-aktiva, framför externa föreläsningar. Men några externa föredrag om hörselkunskap genomfördes, bland annat hos Stiftelsen Andreas And, som driver ett äldreboende i Uppsala.

Hörbarhetspris

HRFs kongress 2016 beslutade att HRF ska inrätta ett pris, som delas ut till en eller flera personer inom tv, radio och andra audiovisuella medier som gjort en insats för ökad hörbarhet. För att ett sådant pris ska ge önskade uppmärksamhet kan det gärna knytas till befintliga och väl etablerade mediepris, därför togs informella kontakter med medieaktörer för att väcka intresse. Dessa samtal fortsätter 2020.

Intressepolitisk bevakning

Förbundet bevakar ständigt olika intressepolitiska frågor som har betydelse för HRFs påverkansarbete för ett hörselsmart samhälle. Vi samlar in ny kunskap och tar del av material från olika utredningar, departement och myndigheter, forskningsrapporter, avhandlingar, statistik med mera. Vi deltar i myndigheters samråd. Vi bevakar även samhällsutvecklingen, med särskilt fokus på de frågor som prioriteras i HRFs handlingsprogram.

Stöd till forskning och utveckling

HRF stödjer hörselforskningen via vår egen forskningsfond, Hörselforskningsfonden. Fonden delade ut 2550 000kr till tio olika forskningsprojekt inom beteendevetenskaplig, medicinsk och teknisk forskning till forskare som sökt anslag under 2019. Det är den största utdelningen i fondens 30 åriga historia. Av dessa medel gick 750 000 kr till tre projekt till forskning om hörselskadade barn efter en särskild utlysning om barnforskning. Övriga projekt handlade om bland annat om objektiv diagnos av tinnitus, hörselnedsättning av nyanlända, internetbaserad hörselrehabilitering och behandling för att skydda sig mot bullertrauma vid olika tider på dygnet.

Hörsselforskningsfonden har under året kraftigt stärkt upp ekonomin efter att ha erhållit ett arv på nästan 24 miljoner kronor. Några HRF-föreningar har också gett betydande stöd till Hörsselforskningsfonden. HRF Nacka-Värmdö har stöttat fonden med 750 000 kr och HRF Huddinge har stöttat med 450 000 kr.

Hörsselforskningsfonden har under året investerat i ett nytt ansökningsystem som sjösattes vid 2019 års ansökningsomgång.

B. Hörselvård och folkhälsa

B.1 Att fler hörselskadade ska få hörselrehabilitering utifrån behov

Arbetsgrupp om Menières sjukdom

För att på olika sätt uppmärksamma personer med Menières sjukdom både inom vården och sjukförsäkringen har en arbetsgrupp tillsatts i syfte att utveckla det intressepolitiska arbetet med menièrefrågorna. Menièregruppen har träffats två gånger under året där viktiga frågor diskuterats och utvecklingsområden identifierats för framtida insatser.

Kunskapsunderlag om CI-vården

Under året fortsatte arbetet med kartläggningen av hur CI-vården i Sverige ser ut och ett kunskapsunderlag för påverkansarbete inom området har tagits fram. Underlaget presenterades på hörselvårdsseminariet den 4 december (se F.3) och skickades ut till distrikten samt publicerades på Hörnet i början på 2020.

B.2 Att hörselvården ska vara likvärdig, offentligt finansierad och av hög kvalitet i hela landet

Samla in statistik från hörselvården

Varje år i över 20 års tid har förbundet samlat in statistik från hörselvården i Sverige. Syftet är att kunna följa utvecklingen inom hörselvården över tid, få underlag för intressepolitiskt påverkansarbete samt kunna uppdatera vår information om hörselvården i hela landet, bland annat på hørsellinjen.se. Under 2019 samlade vi in statistik om bland annat hörapparaturprovningar och andra hjälpmedel samt uppgifter om olika regelverk för detta i vården.

Regional påverkan och dialog

Under året var vårdval, fritt val och höjda avgifter inom hörselvården stora frågor i flera distrikt. Förbundet har stöttat distrikten med faktaunderlag, skrivelser till regionpolitiker och uppvaktningar med störst insatser inom regionerna Kalmar, Skåne och Örebro.

I Region Kalmar län aktualiserades vårdval i samband med valet 2018 då den styrande koalitionen ville införa vårdval för att få bort de långa vårdköerna. Sedan dess har HRF och HRF Kalmar län arbetat aktivt tillsammans för att lyfta möjligheterna att korta kötiderna och bibehålla hög vårdkvalitet, och varna för riskerna med införande av vårdval. Efter intensivt påverkansarbete under 2019 - med uppvaktningar, debattartiklar, skrivelser, medieutspel och en utredning, valde regionen att skrinlägga vårdvalsplanerna.

Under våren 2019 beslutade region Skåne att utreda ett avskaffande av ”rekvisition hörapparat”, ett system med hörselcheckar som HRF krävt skulle utredas. Utredningen, som var klar i oktober 2019, kom fram till att fritt val-systemet med hörselcheckar är negativt för både hörselskadade och regionen. Trots utredningens tydliga slutsatser valde regionens majoritet att behålla hörselcheckarna.

I november beslutade regionfullmäktige i Örebro län trots massiv kritik från HRF att införa landets högsta avgifter på hörapparater, ett system med abonnemangsavgift på 65 kr/månaden, som innebär att en årlig kostnad på 780 kr, plus vårdavgifter. I reda kronor innebär beslutet att det för patienter som behöver hörhjälpmedel kommer att innebära en kostnad om 1 380 kr det första året och 780 kr/år under de följande åren så länge den enskilde nyttjar aktuell hörapparat. I genomsnitt används en och samma hörapparat i 5 år, vilket innebär att den enskildes kostnad under denna femårsperiod kommer att uppgå till totalt 4 500 kr. En avgift som vida överstiger regionens kostnader för inköp av hörapparater där snittpriset ligger på 1 100 kr.

HRF har tillsammans med distriktet granskat det bristfälliga underlagsmaterialet till beslutet, skickat skrivelser till samtliga ledamöter, uppvaktat både personligen och per telefon men den politiska majoriteten beslöt ändå att genomföra beslutet. Därför bistod HRF en medlem i Örebro beslutet till Förvaltningsrätten. Överklagandeprocessen fortsätter under 2020.

Skärpta regelverk för hörapparater och hörapparatutprovning

Det finns en europeisk standard, Tjänster vid utprovning av hörapparat, SS-EN 15927:2010, som ställer krav på att endast legitimerade audionomer får prova ut hörapparater. Samtidigt säljs produkter som förstärker ljud på olika sätt under benämningen ”hörapparater” direkt till kunder/patienter på en konsumentmarknad. Begreppet hörapparat är inte ett skyddat begrepp, vilket öppnar upp för att en mängd olika produkter, både bra och dåliga, marknadsförs som en ”hörapparat”. Vi har lyft en diskussion i Konsumentverkets funktionshinderråd om vad som får marknadsföras och säljas som ”hörapparat”, utan att få tydliga besked om vad som gäller.

B.3 Att öka hörselskadekompetensen inom vård och omsorg för äldre

Fler hörselinstruktörer i kommunerna

Runt om i landets kommuner försvinner tjänster för syn- och hörselinstruktörer. Därför fortsätter HRF att samarbeta med SRF och Syn- och hörselinstruktörsföreningen för att uppmärksamma frågan och påverka kommunerna att behålla och/eller utbilda syn- och hörselinstruktörer. Påverkanspaketet, som tagits fram av HRF och SRF och finns publicerat på Hörnet, behöver uppdateras och ett arbete inleddes för att genomföra detta.

I december stod det klart att Hagaberg folkhögskola inte längre arrangerar utbildning för syn- och hörselinstruktörer. HRF och SRF inledde genast ett arbete för att tillsammans arbeta för att det även fortsättningsvis ska vara möjligt att utbilda sig till syn- och hörselinstruktör.

B.4 Att verka för fler hörselkontroller

Upplys om vikten av att testa hörseln

Vid slutet av 2019 hade nästan 600 000 personer testat hörseln med HRFs digitala gör-det-självt-test, Hörselestaren – på webben, www.horselestaren.se, eller i appen.

I oktober, i samband med Hörselveckan, genomfördes en mindre annonskampanj på Facebook, där HRF uppmuntrade enskilda att testa hörseln med Hörselestaren. Denna kampanj samt en hel del uppmärksamhet i media ledde till att över 35 000 personer testade sin hörsel under oktober 2019. Vid ett tillfälle blev [horselestaren.se](http://www.horselestaren.se) överbelastad, efter uppmärksamhet i ett populärt radioprogram (se avsnitt A.2, om Hörselveckan).

Hörselestaren är ett vetenskapligt validerat tal-i-brus-test framtaget av HRF, i samarbete med Forskningsinstitutet Hörselbron. Genom testet sänker HRF tröskeln för att kontrollera sin hörsel och att söka tidig hjälp hos hörselvården. Vi sprider också kunskap om vikten av att testa hörseln regelbundet samt hänvisar till HRFs Hörsellinjen för rådgivning.

C. Delaktighet och trygghet

C.1 Att öka kunskapen i samhället om hörselskadades behov av och rätt till tillgänglighet

God tillgänglighet har en avgörande betydelse för hörselskadades möjligheter att vara delaktiga, jämlika och trygga. HRF har under året spridit kunskap om tillgänglighet genom HRFs olika informationskanaler, informationsmaterial och checklistor för tillgänglighet på Horsellinjen.se.

Vi har agerat för att påverka och nå resultat genom bland annat medverkan i media och direktkontakter med beslutsfattare och andra nyckelpersoner samt deltagande i samråd med bland andra myndigheterna Boverket, Post- och Telestyrelsen, PTS, Myndigheten för delaktighet, MFD, Konsumentverket, public service-bolaget SVT, det statliga tågbolaget SJ och de av PTS finansierade tjänsterna Bildtelefoni, Texttelefoni och Teletal.

Under hösten gick HRF in som part i ett Vinnova-finansierat innovationsprojekt som drivs av RISE och KTH för att ta fram en prototyp till text-till-tal-glasögon. Projektet löper vidare under 2020 för att slutrapporteras 2021.

Byggd miljö och standardisering

Standarder är en viktig del för att den byggda miljön ska vara tillgänglig och användbar. HRF deltar i två olika standardiseringskommittéer som rör byggd miljö, SIS TK 197 Byggakustik och SIS TK 453 Tillgänglighet och användbarhet i byggd miljö.

I TK 197 arbetar HRF för skärpta krav när det gäller ljudmiljö och taluppfattbarhet i undervisningslokaler och vårdlokaler. Under 2018 fick HRF gehör för en revidering av gällande standard, ett arbete som pågår och beräknas vara slutfört under 2021. Inom kommittén råder dock delade meningar om hur man bäst kan utforma krav på taluppfattbarhet, och arbetet påverkas av att regeringen under 2019 gav uppdrag till Boverket att ta fram tydligare och enklare byggregler.

I TK 453 arbetas det med två större standarder som båda handlar om tillgänglighet och användbarhet i byggd miljö. Den ena är en helt ny standard på Europnivå, kopplad till EUs upphandlingsdirektiv och det under 2019 antagna tillgänglighetsdirektivet, European Accessibility Act.

Förslaget till standard, prEN17210, kommer att publiceras för remissrunda under 2020. Den andra standarden är en internationell standard, ISO 21 542:2011, där revideringen blev klar i slutet av året, och remissrunda äger rum i början av 2020.

I båda dessa standarder har HRF medverkat till bättre skrivningar om ljudmiljö och tillgång till teleslingor/hörhjälpmedel, liksom krav på att larmsignaler alltid ska kombineras med visuella larm som fungerar för hörselskadade/döva.

Utöver TK 197 och 453 deltar HRF i SIS TK 536 Samordningsgrupp för tillgänglighet. Den kommittén bevakar tillgänglighetsfrågor övergripande inom all standardisering.

HRFs deltagande i standardiseringskommittéerna finansieras genom SKA-rådet, standardiseringens konsument- och arbetstagarråd.

Byggregler och kunskapsspridning

Kommittén för modernare byggregler kom i december med sitt slutbetänkande *Modernare byggregler – förutsägbart, flexibelt och förenklat*. I slutfasen av arbetet fick HRF tillsammans med andra förbund möjligheten att vid en hearing argumentera mot försämrade tillgänglighetskrav, något som kommittén tog till sig.

För att sprida kunskaper om hörselskadades behov har HRF under året föreläst vid ett antal utbildningar för bygglövshandläggare och yrkesaktiva i bygg- och fastighetsbranschen.

Kollektivtrafik

I början av året lämnade HRF skriftliga synpunkter och förslag till Myndigheten för Trafikanalys rapport *Kollektivtrafikens barriärer*. HRF ställde krav på att alla former av muntliga utrop ombord på fordon och i väntsalor/på perronger också ska ges i realtid i text på skärmar. Rapporten följdes upp under hösten med ett seminarium hos MFD, där HRF förde fram förslag om standardiserad utformning av kollektivtrafikföretagens appar.

Vid samråd med SJ har HRF krävt att X2000-tågen som nu ska byggas om förses med större textskärmar, där aktuella trafikhandlingar och anslutningsinformation kan visas.

C.2 Att uppnå ökad tillgänglighet i alla audiovisuella medier genom mer textning och bättre hörbarhet

Driva lagkrav om textning på webben

Hörselskadades tillgång till det växande medieutbudet är en prioriterad fråga för HRF. Den tekniska utvecklingen med allt bättre automatiska tal till text-lösningar (ASR) innebär att textning blir enklare, snabbare och betydligt billigare än hittills.

Användarbeteendet ändras fortsatt. Allt färre ser på tablålagd tv, och särskilt bland yngre är mobilen den dominerande plattformen. De som av olika skäl tittar på video utan ljud blir också fler, även för dem är textning till stor nytta.

Under senhösten lämnade HRF remissvar på utredningen *En moderniserad radio- och tv-lag – genomförande av ändringar i AV-direktivet*, SOU 2019:39. I svaret kräver HRF skärpta skrivningar när det gäller textning. HRF anser att allt utbud av rörlig bild som omfattas av lagen ska ha textning senast 1 juli 2025. För public service-företagen och TV4 som redan textar huvuddelen av sändningarna bör kravet gälla från 1 januari 2023.

Kraven när det gäller public service framfördes även vid ett möte på kulturdepartementet i oktober inför SVTs nya sändningstillstånd. Vid mötet framhöll HRF också vikten av att SVT utvecklar och förbättrar arbetet med god hörbarhet. Denna fråga togs också upp med SVT vid det årliga samrådet, vilket ledde till att HRF i januari 2020 deltog i ett experiment med SVT Play för att testa att separera tal från övrigt ljud.

I såväl remissvaret på radio- och tv-lagen som mötet på departementet har HRF pekat på avsaknaden av dialog mellan funktionshindersrörelsen och de kommersiella företagen när det gäller tillgänglighetsfrågor. Här behövs tydliga krav på företagen att ta initiativ till regelbundna möten.

Det finns i dag ingen vidaresändningsplikt för distributionsföretagen när det gäller valbar textning (via text-tv s 199). I förslaget till ny radio- och tv-lag föreslås vidaresändningsplikt när det gäller public service-företagen, men problemet med utebliven vidaresändning av den dolda textningen gäller alla programföretag, även för de som sänder från t ex London. HRF har träffat utredningen *Några frågor på tryck- och yttrandefrihetens område, Ju 2018:01*, och krävt att den i sitt slutbetänkande i augusti 2020 lägger förslag om en teknikneutral vidaresändningsplikt av textningen som omfattar hela kedjan från programföretag till publik.

Boxer är ett av de företag som inte sänder vidare textningen till sina IP-tv-kunder, något HRFs rådgivningstjänst Hörsellinjen får många klagomål på. HRF kontaktade Boxer under senhösten, som lovade åtgärder. Denna dialog har fortsatt efter årsskiftet.

Efter att HRF ställt krav på SVT att testa lösningar för automatiskt tal till text, främst med sikte på de ännu otextade regionala nyhetssändningarna, så inbjöds HRF att delta i en fokusgrupp. Under våren genomfördes ett antal tester med gruppen, och under hösten har det gjorts några testsändningar till allmänheten via SVT Play. Förhoppningen är att testerna ska utvecklas under 2020 och att de regionala nyhetssändningarna därmed ska kunna textas, något HRF har kämpat länge för.

Under sommaren restes önskemål från olika håll om att Sveriges Radio borde tillgängliggöra sina program för hörselskadade och döva. Debatten handlade främst om programmet Sommar. HRFs förbundsordförande deltog i debatten, och fick från statssekreteraren på kulturdepartementet besked att regeringen var öppen för att ändra grundlagen så att textningskrav kan ställas på SR. Under hösten hade HRF kontakt med SR med förslag om att SR skulle testa att publicera textfiler på webben, utan framgång. Mot slutet av året kom signaler om att SR i stället minskade ner på textinnehållet på sina webbplatser.

För offentligt finansierade webbplatser gäller från 1 januari *Lagen om tillgänglighet till digital offentlig service*. För hörselskadade är de viktigaste förbättringarna att rörlig bild/video ska vara textad och att podd-innehåll ska finnas även i textform. Direktsändningar är dock undantagna. Vid en träff med riksdagsförvaltningen i februari förde HRF fram förslaget att riksdagen borde gå före och texta sina direktsändningar, utifrån att riksdagen är det viktigaste demokratiska forumet.

I juni deltog representanter för HRF i den internationella forskarkonferensen Media-4-All på Stockholms universitet. Här presenterades nya rön om läsbarhet, läshastighet och ny teknik för textning. HRF medverkade i en paneldebatt om hörselskadades behov.

Se även stycke A.2 när det gäller textningskampanj.

Novus-undersökning om textning

I början på 2019 genomförde HRF en Novus-undersökning om allmänhetens inställning till textning. Frågor ställdes dels till ett tvärsnitt av befolkningen, dels till en panel med ett representativt urval av hörselskadade i befolkningen.

Undersökningen visade bland annat att de allra flesta tycker att det är viktigt med textning på just de plattformar de själva föredrar att använda. Det vill säga att de som framför allt ser på tv tycker att det är viktigt att ställa krav på textning i tv är och att de som i första hand använder play-tjänster med mera på webben tycker att det är viktigt att ställa krav på textning på webben.

C.3 Att skapa bättre förutsättningar för hörselskadades kommunikation och delaktighet

Slingkollen

Under 2019 har HRFs föreningar arbetat vidare med Slingkollen. I slutet av året hade satsningen gett över 400 "slingkollade" lokaler runt om i landet. Dessa 400 resultat presenterades successivt på webbsidan slingkollen.se, i en särskild listning där resultaten kan sorteras för hela landet, per förening och per distrikt. Utöver dessa finns ett betydande antal där föreningarna har informationen på annat sätt. Under året uppdaterades webben så att det går att sortera listningen utifrån typ av lokal.

Förbundet har under året haft en omfattande rådgivning till föreningarna, och under hösten genomfört en repetitionsutbildning med deltagare från Stockholms-distriktet. För 2020 planeras ett erbjudande till distrikten om stöd till repetitionsutbildningar.

Ett nyhetsbrev med information, tips och uppmuntran har gått ut två gånger under året till HRFs förtroendevalda och alla som deltagit i Slingkollen-utbildningarna.

Som ett led i arbetet med Slingkollen bjöd HRF under våren in representanter för teaterbranschen till en dialog om bättre hörbarhet på teatern. Som ett resultat av dialogen har HRF tagit fram ett informationsblad, om teleslingor på teatrar och andra scener, riktat särskilt till teaterbranschen. Arrangörer uppmuntras att särskilt tänka på teleslinga och kindmikrofoner på skådespelare. Informationsbladet finns på horsellinjen.se, men skickades även till branschorganisationer inom scenkonst, som i sin tur lovat sprida det vidare till medlemmar, teatergrupper och scener runt om i landet.

I Slingkollen ingår att HRFs föreningar kan köpa slingmätare till kraftigt rabatterat pris. HRF träffade under hösten företagsledningen för en av de två leverantörerna, Edin/Univox, för att förnya rabattavtalet och diskutera frågor av gemensamt intresse när det gäller den tekniska utvecklingen på slingområdet, bland annat den nya standard som anger att slinganläggningar ska ha en inbyggd övervakning som visar för användarna att slingan är på och fungerar som den ska.

Tolkservice i arbetslivet

HRF hade förhoppningar om att kunna ändra inriktningen på regeringens missriktade satsning på tolkning i arbetslivet, men det har inte varit möjligt. En del av uppdraget har varit att ge Socialstyrelsen i uppdrag att betala ut mer pengar till regionerna för tolkning i arbetslivet. Konstruktionen av uppdraget gör det mycket svårt att följa upp ifall det varit en framgångsrik satsning eller inte. En annan del av satsningen har varit att ge Myndigheten för delaktighet (MFD) i uppdrag att informera om tolkning i arbetslivet. HRF har haft en del dialog med MFD om den delen av uppdraget.

I slutet av året gick ansvarigt statsråd, Lena Hallengren, ut och informerade om att regeringen avsåg att tillsätta en utredning av tolktjänsten i sin helhet, men några formella direktiv från Socialdepartementet har inte aviserats ännu.

Symbol för skrivtolkning

HRF medverkade till att en symbol för skrivtolkning har tagits fram i samverkan med SIS TK 493 Grafiska symboler. Tillsammans med ett antal andra nya symboler gick den på remiss i oktober och publicerades i januari 2020 som svensk standard SS 30600:2015/T3:2020

Symbolen är tänkt att användas i sammanhang där det finns skrivtolkning – i mötesinbjudningar, på webben mm.

Tillgängliga vård- och myndighetskontakter

Vårdkontakter innebär ofta hinder för hörselskadade, då vården i många fall kräver telefonkontakt. HRF har i olika sammanhang lyft frågan om att vården borde kunna kommunicera mer i textform, till exempel via sms eller i chattar. En granskning HRF gjort visar att 14 av de 21 regionerna har växelsystem som gör det möjligt att ha tidsbokning via sms – men ännu vid årsskiftet var det ingen som använde det.

HRF har också ställt krav på att det i patientjournalen ska gå att ange att man har en hörselskada, så att vårdpersonalen har möjlighet att anpassa kommunikationen. Under 2019 har detta blivit möjligt i den elektroniska journalen som finns via 1177.se, under rubriken Uppmärksamhets-signaler.

Uppmärksamhetssignaler registreras av vårdpersonal. Registreringen görs i tre olika grupper: varningar (oftast läkemedelsrelaterad överkänslighet), observanda (här kan man lägga in ex hörselskada, synnedläggning, har behov av tolk osv) och smitta (ex blodsmitta).

Uppmärksamhetssignaler kan ses av alla som jobbar inom samma system. Om vårdgivaren/regionen anslutit sig till de nationella tjänsterna Journalen och Nationell patientöversikt (NPÖ) så kan den enskilde se det i sin egen journal, liksom vårdpersonal över vårdgivar- och regiongränser. Vid årsskiftet var elva regioner anslutna till de nationella tjänsterna, övriga tio regioner väntas ansluta sig framöver.

Vårdlokalernas utformning är en viktig del av tillgängligheten. HRF deltog under året i en workshop med Boverket om att utveckla vårdens miljöer, en del av Boverkets uppdrag om Gestaltad livsmiljö. HRF lyfte särskilt behovet av slingor i receptioner, visuella signalsystem i väntrum och god taluppfattbarhet i rum för vårdsamtal.

C.4 Att skapa ökad trygghet i hörselskadades vardag

Tillgängliga brand- och utrymningslarm

För hörselskadade är det viktigt att alla ljudlarm också kombineras med visuella larm i form av blinkande ljus/ljusblixtar. HRF har vid flera tillfällen tagit upp kravet med Boverket, som inte vill agera med hänvisning till att verket har fått i uppdrag att förenkla byggreglerna och avstå nya krav som kan innebära fördyringar.

HRF har lyft kravet på visuella larm i det europeiska standardiseringsarbetet, och i förslaget till europeisk standard gällande tillgänglighet och användbarhet i byggd miljö, prEN17210, finns kravet med. Standarden planeras att antas under 2020, men reglerna är tyvärr inte tvingande då byggregler är en nationell fråga. Standarden kan ändå användas som ett starkt stöd i den fortsatta argumentationen med Boverket.

Tillgängligheten till larmnumret 112 är en fråga som HRF drivit en längre tid. Kravet är att det ska vara möjligt att larma 112 via sms, utan krav på förhandsregistrering. Under 2019 kom ett nytt EU-direktiv om elektronisk kodex, där det anges att larmnummer ska vara tillgängliga utan förhandsregistrering ”om det är möjligt”. Trots att detta är möjligt i Sverige, har regeringen i sitt förslag till implementering av direktivet hållit kvar vid den gamla ordningen med förhandsregistrering, något som HRF kraftigt kritiserat i remissvar i mitten på november.

D. Uppväxt och utbildning

D.1 Att hörselskadade och döva barn och ungdomar får habilitering och hjälpmedel efter behov under hela uppväxten

Hjälpmedel för en aktiv fritid

Myndigheten för Delaktighet har fått ett regeringsuppdrag om tillgänglighet till hjälpmedel för fritidsaktiviteter och aktiv fritid för personer med funktionsnedsättning. Vi har träffat ansvarig för uppdraget och lämnat information för att tillse att hörselskadade täcks in av kartläggningen på ett bra sätt. Kartläggningen ska vara färdig 31 mars 2020.

Statistik om hjälpmedel

En mindre kartläggning om fritidshjälpmedel för barn och unga genomfördes. En förfrågan skickades till hörselhabiliteringarna i respektive region under våren för att vi ville skapa oss en bild av vad regionerna erbjuder när det kommer till fritidshjälpmedel för barn och unga. Enkäten har gett oss en övergripande bild av hur det ser ut i landet.

D.2 Att säkra barns och ungdomars tillgång till teckenspråk

Teckenspråk säkras för hörselskadade elever

HRF har under året agerat för hörselskadade barns rätt att få tillgång till teckenspråk ska stärkas. Vårt påverkansarbete med att stärka rätten och möjligheten att lära sig teckenspråk gav resultat genom mycket positiva förslag från utredningen Modersmål och studiehandledning på modersmål i grundskolan och motsvarande skolformer. Utredningen hade en rad förslag som låg helt i linje med vad HRF förespråkade under lång tid. Den föreslog att hörselskadade elever ska erbjudas undervisning i svenskt teckenspråk som modersmålsundervisning likvärdigt de nationella minoritetsspråken. Det skulle innebära att hörselskadade barn som läser integrerat får möjlighet till modersmålsundervisning i svenskt teckenspråk även om ingen i hemmet pratar teckenspråk och oavsett hur många som läser teckenspråk i kommunen. Den hade dessutom flera förslag om utökat uppdrag för SPSM att erbjuda fjärrundervisning i svenskt teckenspråk, vilket kan öppna upp för ökade möjligheter att lära sig svenskt teckenspråk. Remissvar kommer att lämnas in nästa år.

Under året förde vi också dialog med SPSM kring tvåspråkighet i specialskolan och möjligheten att få undervisning i svenskt teckenspråk respektive både talad och skriven svenska. Vi ställde också frågor kring en folder om tvåspråkighet i specialskolan som riktar sig till bland annat föräldrar. Enligt informationen erbjuds undervisning i talad svenska endast i språkämnerna.

Som texten var formulerad uppfattade HRF att den gav uttryck för en kursändring och inte i enlighet med SPSMs språkplan. Vår dialog ledde till en del omformuleringar i foldern, men SPSMs hållning var fortsatt att undervisning på talad svenska i princip ges i språkämnena. Därför följdes detta upp med frågor kring hur SPSM säkerställer att de möter alla elevers behov och vilka alternativ som finns för elever i specialskolans målgrupp som ännu inte behärskar svenskt teckenspråk. Detta kommer vi att följa upp.

D.3 Att hörselskadade och döva elever får skolgång med full delaktighet

Alla elever ska ha tillgång till hörselpedagog

HRF har deltagit i referensgruppen till utredningen *Bättre möjligheter för elever i de obligatoriska skolformerna att nå de kunskapskrav som minst ska nås*. Vi har framförallt drivit förslaget att hörselpedagog ska läggas till som en kompetens som ska vara tillgänglig via elevhälsan. Utredningens uppdrag förlängdes och kommer att redovisas nästa år.

D.4 Att skapa mötesplatser för familjer med hörselskadade barn

Veckan efter midsommar arrangerade HRF ett simläger i Umeå i samarbete med den hörseltillgängliga simskolan Simlabbet och Unga Hörselskadade, UH. Sex familjer med hörselskadade och döva barn hade riktigt roliga och fartfyllda dagar. Varje dag fick barnen tillgänglig simundervisning med simlärare som kan teckenspråk och TSS samt har vana med hörteknik.

Dagarna fylldes också med andra aktiviteter och möjlighet att utbyta erfarenheter för både barn och föräldrar. HRFs förbundsstyrelse och UH var också på plats för att prata om HRFs och UHs verksamhet.

E. Arbetsliv och vuxenutbildning

E.1 Att hörselskadade får bättre förutsättningar i arbetslivet

Att noga följa och försöka påverka den dramatiska utvecklingen inom Arbetsförmedlingen var den mest prioriterade arbetslivsfrågan för HRF under 2019.

Under året varslades flera tusen av Arbetsförmedlingens anställda om uppsägning. Orsaken var kraftigt minskade anslag till följd av att Moderaternas och Kristdemokraternas budgetförslag röstades igenom i Riksdagen. Samtidigt innebar den samarbetsuppgörelse, kallad Januariuppgörelsen, som i början av året slöts mellan regeringspartierna Socialdemokraterna och Miljöpartiet och Centern och Liberalerna att en snabb och omfattande omorganisering av AF skulle genomföras. Ett bärande inslag i denna var att merparten av verksamheten skulle läggas ut på privata utförare enligt Lagen om Valfrihet, LOV.

HRF reagerade liksom andra funktionshindersorganisationer med stor oro på det som skedde. Särskilt bekymmersamt ansåg HRF nedskärningarna av Arbetsförmedlingens specialister vara, en betydande del av de anställda audionomerna skulle varslas. Även att den geografiska närvaron till följd av nedläggning av lokalkontor ansågs mycket problematisk.

I en skrivelse till dåvarande arbetsmarknadsministern och regeringens samarbetspartier framförde HRF en rad kritiska synpunkter på utvecklingen inom Arbetsförmedlingen. HRF deltog också i ett flertal informations- och diskussionsmöten med Arbetsförmedlingens Generaldirektör respektive ansvariga för myndighetens arbete med funktionshinderfrågor.

I december backade dock regeringen på flera punkter inför risken att få en riksdagsmajoritet emot sig beträffande Arbetsförmedlingens reformering. Bland annat utlovades större geografisk närvaro än vad Arbetsförmedlingen planerat för. Tydliga direktiv om att upprätthålla stödet till personer med funktionsnedsättning utlovades också. Dessutom sköts hela reformprocessen upp ett år. Färdiga förslag ska nu finnas framme 2022.

Påverka det systematiska arbetsmiljöarbetet

HRF har regelbundet deltagit i Arbetsmiljöverkets samråd, och där betonat vikten av att ljudmiljöfrågor fullt ut integreras i det systematiska arbetsmiljöarbetet. Vikten av att Arbetsmiljöverkets föreskrifter om buller revideras och uppdateras så att lågintensivt buller som stör taluppfattbarhet och försvårar kommunikation och koncentration ges större uppmärksamhet.

F. En stark organisation i utveckling

F.1 Att öka medlemsantalet

Utveckla rutiner och nya modeller för medlemsvärvning och engagemang

Att vara en attraktiv och relevant organisation för våra medlemmar och blivande medlemmar är viktigt för HRF. Som ett led i detta har förbundet tillfört resurser för att se över rutiner och modeller för medlemsvärvning och hur medlemmarnas kunskaper, erfarenheter och engagemang bäst kan tas tillvara. Under året har ett större förarbete för att förbättra våra rutiner och modeller för medlemsvärvning och engagemang har startats. Vi har också gjort en del förändringar på HRFs webb som ska göra det enklare att gå in i ett HRF-engagemang.

Stöd för medlemsvärvning och medlemsnytta

För att stödja föreningarnas och distriktens arbete med medlemsvärvning och medlemsnytta, pågår ett arbete för att utveckla våra handledningar, tips och praktiska verktyg på HRFs intranät, Hörnet.

Sifos Anseendeindex 2019

Hörselskadades Riksförbund är den tredje högst ansedda intresseorganisationen i landet. Det visar Kantar Sifos Anseendeindex 2019, en undersökning som jämför allmänhetens syn på 35 av landets ledande organisationer. Endast Friluftsrådet och Naturskyddsföreningen låg högre.

Sifos Anseendeindex mäter allmänhetens tilltro till och intryck av olika organisationer, samt vilken kvalitet och framgång som tillskrivs varje organisation. Mätresultatet ger en tydlig indikation om att HRF åtnjuter ett fortsatt högt förtroende och har en stark ställning i samhället.

HRF rankas mycket högt när det gäller tillit, trovärdighet och etik. Allmänheten anser också att HRF driver aktuella och viktiga frågor, bidrar positivt till samhället och ger ett positivt intryck i media. Vårt snittbetyg hade dessutom ökat jämfört med 2018.

Nio av tio hade kännedom om Hörselskadades Riksförbund. Ungefär hälften hade ingen närmare kunskap om vad vi vill och gör, men Anseendeindex visar att HRF har många ”sympatisörer”.

Juridiskt stöd i socialförsäkringsfrågor

Medlemmar kan få juridiskt stöd i socialförsäkringsfrågor, och det är en möjlighet som i många fall har motiverat hörselskadade och föräldrar till hörselskadade barn att bli medlemmar.

Förfrågningar om juridiskt stöd hanteras av Hörsellinjen, som hänvisar aktuella fall till HRFs juristkonsult.

Under 2019 hänvisades 22 ärenden till HRFs jurist.

F.2 Att stimulera medlemsengagemanget och utveckla dialogen inom organisationen

Rådslag med distrikten

Den 22-23 november arrangerade förbundet ett rådslag med representanter från HRFs distrikt. Totalt deltog drygt nästan 50 personer varav 26 representanter från distrikten, samt förbundsstyrelsen och personal från förbundskansliet. Förbundets valberedning och revisorer var också närvarande.

Det genomgående temat för rådslaget var organisations- och föreningsutveckling, med fokus på hur HRF kan attrahera nya medlemmar som är i olika skeden av livet och med olika livserfarenheter, och hur HRF kan fånga det engagemang som finns ute i samhället för våra frågor. Utbildningsdagarna varvades mellan föreläsningar och gruppdiskussioner där personalvetaren Anna Bergkvist från Styrelsepost bidrog med kunskap och inspiration.

F.3 Att stärka och engagera förtroendevalda

Anordna seminarier för distrikten

HRF arrangerade två intressepolitiska seminarier under året.

Ett heldagsseminarium ”Så lyckas du med argumentationen” genomfördes den 17 september på förbundskansliet med 26 deltagare från de flesta distrikten. Under eftermiddagen var det parallella workshops i argumentationstrimning inom intressepolitiska områden där deltagarna hann vara med i två vardera. Ämnena var: Retorik och argumentation, Äldre frågor, till exempel hörselinstruktörer, Tillgänglighet samt Arbetslivet – bättre förutsättningar för hörselskadade i arbetslivet.

Den 4 december arrangerades ett hörselvårdsseminarium med ambitionen att öka kunskapen om och stärka vårt påverkansarbete i hörselvårdsfrågan. Fokus låg på distriktens utmaningar inom hörselvården med frågeställningen ”Vad är den största utmaningen i ditt distrikt?”. Under seminariet lyftes även goda exempel på hur hörselvården kan förbättra tillgänglighet och nöjdhet. Kristina Malmer, Hörselvårdschef i Kalmar berättade om hur Kalmar har lyckats korta köerna och undvika vårdval. Dessutom presenterades statistik och nyheter inom området.

Handledningar och verktyg för förtroendevalda

Vi har förstärkt våra handledningar och verktyg framförallt på webben.

Tävling: "Årets HRF-inspiratörer"

För första gången delade förbundet ut priset "Årets HRF-inspiratörer". Priset går till en förening eller ett distrikt som har tagit ett initiativ som bidrar till att skapa och/eller utveckla medlems-engagemang och medlemsnytta inom HRF. Det kan vara en aktivitet, ett arbetssätt eller något annat initiativ som har positiva effekter av olika slag på medlemmarnas delaktighet, aktivitets-grad, trivsel och praktiska nytta av medlemskapet.

2019 års HRF-inspiratörer blev HRF Mellerud. I samband med förbundsmötet i slutet av maj fick de ta emot diplom och en prissumma på 10 000 kronor, att använda i den egna verksamheten. Förbundsstyrelsens motivering till priset löd:

"HRF Mellerud är en förening som med värme och entusiasm förverkligar HRFs devis, 'Stark, synlig, hörselsmart'. Genom att odla en levande, tillgänglig gemenskap, med hörselhjälpare, hörseltester och hörselsmart kunskap, skördar föreningen medlemsglädje och aktivt engagemang för intressepolitiskt påverkansarbete om allt från slingor och ljudmiljö till hörselinstruktörer. HRF Mellerud visar hur vi hörselskadade tillsammans kan växa och få en stark röst i det lokala samhället. Det är inspirerande!"

Även HRF Järfälla-Upplands Bro uppmärksammades genom ett hedersomnämmande för sina mentorer, som följer med medlemmar som önskar till hörselmottagningen vid hörapparat-utprovning. Förbundsstyrelsens motivering till hedersomnämmandet löd:

"Med sitt mentorprojekt räcker HRF Järfälla-Upplands Bro ut en pålitlig och hörselsmart hand till sina medlemmar, och ger tryggt och kunnigt stöd i en tid då vägen till hörselvård kantas av vilseledande information och krass business. Detta nyskapande initiativ ger medlemskapet ytterligare en dimension av nytta och värde, samtidigt som det värnar hörselskadades rätt till hörselvård efter behov, inte plånbok."

Slingkollen

Förbundet har under året stöttat föreningar/distrikt med kunskap och information. Under hösten hölls en repetitionsutbildning med deltagare från Stockholmsdistriktet. För 2020 planeras ett erbjudande till samtliga distrikt om stöd för att genomföra repetitionsutbildningar. Ett nyhetsbrev med information, tips och uppmuntran har skickats ut vid två tillfällen.

Slingkollen-aktiva föreningar fick en del uppmärksamhet i lokala artiklar och medieinslag, där företrädare fick chansen att berätta om teleslingor och varför de är viktiga.

Under året erbjöd förbundet insändarmallar om teleslingor och Slingkollen, för att underlätta för föreningar och distrikt, vilket gav cirka 25 insändare runt om i landet. I Mariestad ledde en kritisk insändare till att kommunen inledde en översyn av samtliga slingor i kommunala lokaler. (Se även C.3)

Utbildningar

Den 9-10 november genomfördes ledarskapsutbildningen "Morgondagens HRF-ledare". Kursen utgick från fyra områden: organisationsutveckling inom HRF, hörselsmart-kunskap, argumentation och att leda ideella. Utbildningen var till för medlemmar inom HRF utan krav på befintligt uppdrag. 31 av 32 deltagare var yrkesverksamma och vi hade representation från hela landet. Samtliga som svarat på utvärderingen tror att deras engagemang inom HRF kommer att öka efter utbildningen.

Stöd och information till distrikt och föreningar

Under året fick förbundet en rad förfrågningar om stöd när det gäller föreningspraxis, tolkning av stadgar, svårigheter att få medlemmar att ta på sig olika förtroendeuppdrag, styrelseprocessfrågor, ekonomiska spörsmål och konflikthantering. Särskilt många sådana förfrågningar var det kring årsmötena i föreningar och distrikt i början på året. Stödet gavs via mejl, telefon och genom personliga besök av personal från förbundskansliet och förbundsstyrelsen. Förbundsstyrelsens ledamöter gjorde ett stort antal besök i föreningar och distrikt. Under hösten besökte förbundsstyrelsen flera distrikt för en dialog inför kongressen kring förbundsstyrelsens förslag, motioner och andra angelägna frågor.

Flera föreningar ansökte och fick engagemangsbidrag. Syftet med engagemangsbidraget är att uppmuntra det lokala utvecklingsarbetet. Bidrag kan till exempel beviljas för att undersöka, och kanske prova, nya metoder och modeller för rekrytering. Det kan också handla om att bättre ta till vara medlemmarnas kunskaper, erfarenheter och engagemang.

F.4 Att HRFs verksamheter blir tillgängliga för alla hörselskadade

”Ett hörselsmart HRF” – utbildningar om tillgänglighet inom HRF

Nio av HRFs 22 distrikt anordnade under året ”Ett hörselsmart HRF” – en utbildning för förtroendevalda och andra föreningsaktiva om att skapa tillgänglighet vid medlemsaktiviteter inom HRF.

Olika varianter av utbildningen genomfördes i Norrbotten, Blekinge, Västra Götaland, Kronoberg, Halland, Uppsala län, Sörmland, Stockholms län och Gävleborg. Utbildningen ingick även som en del av HRFs ledarskapsutbildning, med deltagare från hela landet.

Vid varje kurstillfälle står förbundet för kursledare och ett skräddarsytt kursupplägg på cirka 2–4 timmar, medan distrikten står för själva arrangemanget. Syftet med utbildningen är att ge både teoretisk och praktisk kunskap om hur olika medlemsaktiviteter kan bli tillgängliga för hörselskadade. Målen för utbildningen är 1) att alla ska förstå vad tillgänglighet för hörselskadade är, 2) att alla ska förstå HRFs policy för hörseltillgänglighet inom HRF – och varför den finns, samt 3) att föreningar och distrikt ska börja se över rutiner, identifiera brister och lägga planer för att leva upp till HRFs tillgänglighetspolicy och vår värdegrund.

Gensvaret på utbildningen har varit mycket positivt och det står klart att det finns ett stort sug efter att få diskutera och fördjupa sig i de egna tillgänglighetsfrågorna. Det är också tydligt att samtal om delaktighet stärker motivationen att vara aktiv i HRF och bidrar till ökat engagemang.

F.5 Medlemsvård

Medlemsadministration

Under året genomfördes en stor kartläggning av våra register. Detta ledde fram till en upphandling av ett nytt medlems- och insamlingssystem. Införandet av det nya systemet kommer att pågå under 2020 och 2021. Utöver nytt system för medlemshantering och insamling kommer även Hörsellinjen kunna använda funktioner i det nya systemet. Detta kommer att höja säkerheten och skapa bättre förutsättningar för att utveckla verksamheten.

Medlemsinformation

I samband med medlemsaviseringen fick varje medlem en folder med information om några av de frågor HRF prioriterar under året, medlemsförmåner med mera.

Under hela året fick alla medlemmar med e-postadress i medlemsregistret utskick med det veckovisa digitala nyhetsbrevet "Nyheter från HRF.se".

Medlemsförmåner

Under året togs steg för att utveckla våra medlemsförmåner. Vi fortsatte också att erbjuda rabatt på hörapparatsbatterier och hörteknik, juridisk rådgivning i socialförsäkringsfrågor, rabatt på hotellvistelse och medlemsförsäkring.

F.6 Stöd till Unga Hörselskadade (UH)

Unga Hörselskadade (UH) fick även under 2019 ekonomiskt stöd från HRF till sin administration och verksamhet

F.7 Internationellt samarbete

IFHOH och EFHOH

HRF är medlem i European Federation of Hard of Hearing People (EFHOH) och International Federation of Hard of Hearing People (IFHOH).

Under våren var vi representerade på EFHOHs årsmöte i Zagreb. I anslutning till årsmötet arrangerades en konferens om tillgänglighet *Understanding accessibility* med talare bland annat från Hälsovårdsministeriet och Ministeriet för demografi, familj, ungdom och socialpolitik i Kroatien.

NHS

Nordiska Hörselskadades Samarbetskommitté (NHS) hade årsmöte och temadagar i Köpenhamn, Danmark i slutet av augusti-början på september, där HRF deltog. Dagarna inleddes med ett besök på Eriksholm Research Centre som arbetar med forskning inom hörsel- och hörapparat-användning. Därefter följde en konferens med flera teman: 1. Hörselteknisk utveckling och efterföljande stöd/utbud till berörda, 2. Rättigheter, utveckling, behandling/rehabilitering och möjligheter med hörselnedsättning samt 3. Hörselskadade i yrkesverksam ålder. HRF deltog även på NHS ledarmöte i mars samt var värd för kanslichefsmötet i november. Årsmötet behandlade sedvanliga frågor samt förde en längre diskussion om NHS framtida engagemang internationellt.

Genomföra utvecklingssamarbete i Bolivia

HRF genomför ett utvecklingssamarbete med partnerorganisationen ASHICO (Asociación de Hipoacúsicos Cochabamba) i Bolivia. I samarbetet ingår även hörsel föreningarna i La Paz (AHLP) och Santa Cruz (ASHICRUZ). Samarbetet finansieras med medel från Sida/Forum Syd genom MyRight. Projektets syfte är att stärka föreningarna för hörselskadade i Bolivia så att de kan förbättra situationen för hörselskadade i Bolivia. HRF har under året hållit kontakt med de tre föreningarna och projektpersonalen och stöttat i olika processer.

2019 var ett ganska skakigt år för ASHICO då de behövde genomföra tre kongresser innan de lyckades välja en styrelse. Det påverkade tilliten inom organisationen och den nya styrelsen tvingades lägga tid och energi för att lösa interna oenigheter och hade därför svårt att fokusera på projektmålen. HRF har arbetat med att stötta ASHICOs nya styrelse i att bygga upp gruppen och hitta sina roller. Parallellt med detta genomförde även AHLF och ASHICRUZ val av nya styrelser som kunde genomföras utan problem.

Båda dessa föreningar har stärkts under 2019, vilket gett synliga resultat. AHLF har haft ett aktivt påverkansarbete med flera möten med olika ministerier och ASHICRUZ har ökat sin synlighet genom att medverka på olika mässor och parader.

2019 genomsyrades Bolivia av politisk instabilitet. Även om presidentvalet ägde rum först i oktober kunde man under hela året känna av de spänningar som den politiska polariseringen innebär. Detta har också påverkat föreningarna och deras verksamhet. Till exempel började året med att Cochabambas förbund för funktionshinderorganisationer försökte tvinga alla medlemsföreningar och förbund att närvara vid en manifestation till stöd för landets dåvarande president, Evo Morales.

Oroligheterna efter presidentvalet ledde till en konstitutionell kris i landet med stridigheter på gator och torg mellan de olika politiska blocken. Detta gjorde att föreningarna fick ställa in aktiviteter och det fanns dagar då personalen inte kunde ta sig till kontoret på grund av osäkerheten och bristen på transportmedel. På grund av Utrikesdepartementets avrådan från resor till Bolivia ställde HRF in en välbehövd uppföljningsresa som planerades i slutet på året. Resan kommer istället att genomföras under 2020.

Trots de olika svårigheterna har föreningarna ASHICO, AHLF och ASHICRUZ avancerat genom att lägga grunden för ett hörsselförbund som kallas FEDHIBO (Federación de Hipoacúsicos de Bolivia). En interimstyrelse som består av fem personer har fått till uppgift att ta fram stadgar och interna regelverk samt etablera kontakter med samarbetspartners. Ordförande i interimstyrelsen, Germán García, är också representant för den bolivianska hörselskaderörelsen i RIADIS (Latinamerikanska nätverket för ideella organisationer för personer med funktionsnedsättning och deras familjer).

I slutet av året valde ASHICOs styrelse att inte förlänga kontrakten med projektpersonalen och en rekryteringsprocess inleddes.

G. Vår demokrati

G.1 Valberedning och revision

I valberedningen ingår sammankallande Per-Ola Sjödén, Lars-Erik Svensson, Lena Enlund, Ludvig Ahlström och Marianne Morin. Valberedningen hade fem möten under året, varav två i samband med förbundsmötet i maj och november.

KPMG är auktoriserad revisor för HRF. Arne Andersson och Birgitta Tell är förbundets förtroendevalda revisorer. Ersättare är Margareta Fisk. Utöver sedvanligt revisionsarbete har förbundets förtroendevalda revisorer var delaktiga i diskussioner kring aktuella frågor som berör föreningar och distrikt.

G.2 Förbundsstyrelse och förbundsmöten

Förbundsstyrelsen, som är HRFs högsta beslutande organ mellan kongresserna, består av förbundsordförande Mattias Lundekvam, vice förbundsordförande Eva Blomquist, förbundskassör Jonas Sahlberg samt ledamöterna Agneta Österman Lindquist, Carina Albertsson, Eivor Johansson, Lena Thorén, Sune Wadenheim, Susanna Ahlström och Susanne Mattes Gärtner.

Adjungerad till förbundsstyrelsen var representant för Unga Hörselskadade (UH).

Förbundsstyrelsen höll åtta protokollförda sammanträden varav fem var tvådagarsmöten. Därutöver fattades också ett per capsulam-beslut.

G.3 Kongress 2020

Kongressen är HRFs högsta beslutande församling och sammanträder vart fjärde år.

Kongresstema och kongresswebb

Temat för HRFs kongress 2020 beslutades vara "En växande kraft", vilket syftar på arbetet för att HRF ska växa sig starkare, både som medlemsorganisation och intressepolitisk röst i samhället. Kongressloggan består av temat, omgärdat av växande, vårgroa blad.

I augusti, i samband med utskicket av kallelse till kongressen, lanserades HRFs nya kongresswebb på www.hrf.se/kongress2020. Här samlas all praktisk information och alla handlingar inför kongressen, inklusive förbundsstyrelsens förslag till kongressen. På kongresswebben fanns även länk till ett webbformulär för att lämna in motioner.

Förbundsstyrelsens förslag till kongressen

Förbundsstyrelsen tog under året fram kongressförslag bland annat om HRFs framtida färdriktning. Dessa förslag gäller prioriterade områden 2021–2024, intressepolitiskt program, organisationsprogram, revidering av stadgar, medlemsavgifter 2021–2024 samt en uppdatering av HRFs vision. Samtliga förslag skickades till HRFs distrikt och föreningar i slutet av augusti, tillsammans med kallelsen till kongressen.

Motioner och förslag

Medlemmar, föreningar och distrikt har haft möjlighet att påverka HRFs framtida arbete genom att lämna förslag till kongressen i form av motioner.

Föreningarna har också haft möjlighet att nominera kandidater till kongressens val av förbundsstyrelse, revisorer och valberedning.

H. Kommunikation och information

Mediekontakter

Under 2019 medverkade HRF i flera mediesammanhang. Vi var särskilt aktiva i frågor som rör rätten till hörselvård och vikten av hörseltester.

- Om hörselchecksyste­met i Region Skåne (oktober –november): Regionens egen utredning dömde ut hela syste­met som dåligt för såväl patienter som regionen, ändå föreslog den politiska majoriteten i ansvarig nämnd att syste­met skulle finnas kvar. HRFs kritik lyftes i en rad olika medier i Skåne, bland annat Sydsvenskan, Kristianstadsbladet och SVT, och fick stort genomslag.
- Om ny abonnemangsavgift på hjälpmedel i Region Örebro län (september–december): Under hela hösten uppmärksammade medier i Örebro län HRFs kritik mot regionens planer på en månatlig avgift på hörapparater. Det publicerades en lång rad artiklar i Nerikes Allehanda. Det var också flera inslag i både Sveriges Radio och SVT och förbundsordföranden deltog i en debatt i Studio Ett.
- Om chockhöjning av utprovningsavgiften i Kronoberg (november): HRFs kritik mot ett förslag om att tredubbla hörapparatavgiften uppmärksammades av lokala medier, bland annat SVT Nyheter Småland och Smålands-Posten.
- Om Hörselveckan, hörseltest och vikten av att söka hörselvård i tid (oktober): I början på Hörselveckan gick HRF ut med pressmeddelandet ”Varannan anställd med hörselskada har inte sökt hörselvård”. Frågan uppmärksammades bland annat i TV4 Nyheterna, radioprogrammet ”Vaken med P3 & P4” och P4 Extra med Titti Schultz. Även Radio Sweden Arabic hade ett inslag om hörseltester och hörselnedsättning bland nyanlända. Under Hörselveckan gick HRF ut med pressmeddelandet ”Hörapparater kan minska tinnitus hos hundratusentals”, vilket plockades upp av bland annat tidningen Senioren.
- Om stopp för vårdval i Kalmar län (december): I slutet av 2019 rapporterade medier i Kalmar län att HRF hade lyckats stoppa regionens planer på att införa vårdval inom hörselvården.
- Om otextade webbsändningar från kommuner och regioner (Dagens Samhälle, februari): HRF kritiserade att en del kommuner övervägde att sluta webbsända från fullmäktige, för att slippa texta i enlighet med en ny lag om webbtillgänglighet.
- Om Menières sjukdom och HRFs menièrekort (SVTs ”Fråga doktorn”, april).

HRFs webbplatser

HRFs webbplatser – HRF.se, Hörsellinjen.se, Hörseltestaren.se och Auris.nu – hade sammanlagt över 1 100 000 unika sidvisningar under året.

Trycket var särskilt stort under Hörselveckan i oktober, då Hörseltestaren.se blev överbelastad under ett par timmar på Hörselskadades Dag, sedan förbundsordföranden berättat om HRFs digitala hörseltest i radioprogrammet i P4 Extra (se avsnitt A 1).

HRF.se omfattar bland annat två webbshoppar, intranätet Hörnet samt 140 lokala webbar (22 distriktswebbar och 118 föreningswebbar). Webbredaktörer i föreningar och distrikt fick fortlöpande support av förbundet, bland annat genom nyhetsbrev, instruktionsfilmer och support via e-post och telefon.

Under året flyttade även Hörselforskningsfonden.se in under domänen hrf.se, under HRFs logotyp. Syftet var att öka användarvänligheten samt tydliggöra fondens koppling till HRF.

Våren 2019 lanserades nya Auris.nu – en mer tillgänglig och användarvänlig webbplats för HRFs tidning Auris (se avsnittet J. Auris).

I december genomfördes en Novus-undersökning om besökarens upplevelser av webbplatserna HRF.se och hörsellinjen.se, där såväl innehåll som struktur och användarvänlighet fick höga betyg, men också värdefulla förbättringsförslag. Undersökningen är ett av flera underlag för planerad webbutveckling under 2020–2021.

Sociala medier

Under året fortsatte utvecklingen av HRFs närvaro i sociala medier, framför allt på Twitter, Facebook och Instagram. Via dessa kanaler spred vi kunskap, väckte opinion, marknadsförde HRF och våra aktiviteter samt förde dialog med såväl medlemmar och andra hörselskadade som med politiker och allmänheten i övrigt.

HRFs slutna Facebookgrupper växte snabbt och hade vid årets slut över 7 000 medlemmar, som tipsade, stöttade och diskuterade hörselåtgärder med varandra. Ökningen var störst i gruppen HRF: Tinnitus och ljudöverkänslighet, vars medlemsantal ökade med nästan 50 procent och uppgick till cirka 3 100 medlemmar i december. Därefter följde HRF: Diskussionsgrupp för hörselskadade med drygt 1 700 medlemmar, HRF: Cochlea-implantat med 1 600 medlemmar, HRF: Menières sjukdom med 1 500 medlemmar och HRF: Föräldrar med drygt 300 medlemmar.

Nyhetsbrev

HRF fortsatte utveckla kommunikationen via digitala nyhetsbrev, riktade till olika målgrupper. HRF-nytt, förbundets nyhetsbrev för förtroendevalda, kom ut med åtta nummer under året till ungefär 1 000 mottagare. Nyhetsbrevet skickades både per post och e-post. Samma mottagare fick även nyhetsbrevet *Inför Hörselveckan*.

Nyheter från HRF.se är ett digitalt nyhetsbrev som listar de senaste artiklarna på HRF.se/nyheter. Under 2019 skickades det ut till tre–fyra gånger i månaden, till medlemmar som har uppgett e-postadress, samt till personer inom hörselvård, skola, myndigheter, politiker, organisationer och andra som har valt att prenumerera på nyhetsbrevet. I slutet av året hade nyhetsbrevet omkring 11 000 mottagare.

Givaren skickades ut två gånger under året, till cirka 3 500 mottagare – framför allt månadsgivare som HRF har e-postadresser till, men också andra intresserade.

Nyheter om Slingkollen skickades ut tre gånger under året till föreningar, distrikt och de som har deltagit i Slingkollen-kurser.

Webbredaktörer i föreningar och distrikt fick tre nyhetsbrev med praktiska webbtips under året.

Informationsmaterial

HRFs broschyrer, foldrar och andra informationsmaterial om HRF, olika diagnoser, hörseltester och tillgänglighet var även under 2019 mycket efterfrågade, inte minst av hörselvården.

Profilprodukter

HRF hade under året ett bassortiment av profilprodukter, med t-shirts, pennor, knappor, paraplyer med mera. Särskilt populära var HRFs reflexvästar med texten ”Nedsatt hörsel”, som även erbjöds i barnstorlek, och HRFs ”Tala tydligt”-knappar. Inför Hörselveckan tog förbundet även fram en ny rollup, för marknadsföring av hörseltester.

Hörsellinjen

HRFs rådgivningstjänst Hörsellinjen, som firade 15 år hösten 2019, är en viktig del av HRFs arbete för att stärka hörselskadade med fakta och råd om möjligheter och rättigheter.

Via hörsellinjen.se och genom den personliga rådgivningen via telefon och e-post sprider HRF hörselskadadekunskap och ger praktisk vägledning till såväl privatpersoner som företag, kommuner, vårdgivare, myndigheter, fackförbund och organisationer. Via Hörsellinjen kan HRF dessutom fånga upp vilka problem, möjligheter och frågeställningar enskilda hörselskadade möter i sin vardag, vilket bidrar till HRFs intressepolitiska arbete.

Hörsellinjen upplevde ett ökat tryck under 2019. Antalet unika sidvisningar på hörsellinjen.se ökade med 20 procent till 450 000. Även antalet kontakter via telefon och e-post ökade med över 20 procent, till drygt 2 700, trots perioder med begränsade öppettider.

Detta berodde troligen på ökad synlighet – dels genom återkommande annonsering i tidningarna Senioren, PRO-pensionären och Auris samt på Google, dels genom utökad information om Hörsellinjen i HRFs olika Facebookgrupper, som har över 7 000 medlemmar. Hörsellinjen fick även en del uppmärksamhet i media, inte minst i samband med Hörselveckan.

Precis som tidigare år bekräftar detta att det finns ett uppdämt behov av hörselinformation och att även mindre ökning av uppmärksamhet kring Hörsellinjen leder till ökat tryck.

De som kontaktade Hörsellinjen under 2019 var, precis som tidigare år, personer i alla åldrar, men med övervikt för personer från 55 år och uppåt. Detta gäller även webbbesökare. Även könsfördelningen var ganska jämn, med en liten övervikt för kvinnor. De allra flesta var inte medlemmar i HRF.

Nästan två tredjedelar tar kontakt via telefon och en knapp tredjedel via e-post.

De mest populära ämnena på hörsellinjen.se var sidor om hörselnedsättning, tinnitus, hörapparater, hörhjälpmedel och hörselvård samt om Menières sjukdom och ljudöverkänslighet.

Dessa ämnen var även de vanligaste i mejl och telefonsamtal till Hörsellinjen, men med en ännu större tyngdpunkt på frågor om hörapparater och hörselvård. Det beror bland annat på att många får bara en snabb utprovning av hörapparater, inte riktig rehabilitering med hörselskadadekunskap.

Mängden hörselvårdsfrågor beror också på att många känner sig rådvilla och utsatta inom det så kallade fritt val-systemet i Region Stockholms län. Det fortsätter att strömma in ärenden där enskilda har utsatts för vilseledande och ibland helt felaktig information om sina rättigheter och möjligheter. Ytterst få får möjlighet att prova ut hörapparater ur regionens upphandlade sortiment – så gott som alla föreslås köp av hörapparater i olika prisklasser, med budskapet att dyrast är bäst. Vårdbesöket upplevs ofta som en ren försäljningsituation. Det är vanligt att både hörselskadade och anhöriga kontaktar HRF med frågan: "Är det tillåtet att göra så här?".

Det kommer också allt fler frågor om hörförstärkare via postorder, som marknadsförs som "hörapparater" och ofta med hjälp av vilseledande påståenden.

Hörsellinjen fick under 2019 många frågor som en följd av att handikappersättningen ersattes av så kallad merkostnadsersättning. Nya regler och Försäkringskassans omprövningar skapade osäkerhet och oro.

Det kom också allt fler frågor om problem med textning. Det finns en mängd olika aktörer som står för olika typer av tv-tjänster och felkällorna är många. Flera tv-tjänster har till exempel inte lyckats leverera programtextning via fiber. Sedan Hörsellinjen fångat upp den bristen kunde HRF agera intressepolitiskt i frågan och fick Tele2 att erbjuda sina Boxer-kunder andra alternativ utan kostnad.

Hörsellinjen fick stor uppmärksamhet i media i Dalarna för sin hjälp till en förälder med ett hörselskadat barn. Barnet hade tvingats byta skola, eftersom kommunen inte lyckades ordna teleslinga i hennes hemskola på grund av elektromagnetiska störningar. Men sedan Hörsellinjen tipsat föräldern om FM-system kunde barnet fortsätta gå i skolan nära hemmet.

Hörsellinjen har under alla år varit något av en livlina för personer med tinnitusbesvär. Bristande kunskaper inom primärvården gör att många inte hamnar rätt inom vården, inte får rätt typ av hjälp eller inte får någon hjälp alls. I många regioner är det dessutom svårt att få tillgång till vanliga och relativt effektiva tinnitusbehandlingar som KBT (kognitiv beteendeterapi), hörselrehabilitering och masker.

Hörsellinjen handlägger HRFs juridiska rådgivning till medlemmar. Under 2019 hänvisades 22 ärenden till HRFs juridiske konsult, varav de flesta handlade om sjukpenning eller sjukersättning (se även avsnitt F.1).

I. Insamlingsutveckling

Översyn och utveckling av insamlingsverksamheten

Under året har en översyn av insamlingsverksamheten och arbete med att ta fram strategier för utveckling av verksamheten pågått. Förbundet fortsatte utveckla olika insamlingsvägar, i syfte att bredda möjligheterna att stödja HRFs arbete för att ta tillvara hörselskadades intressen.

Under året genomfördes en upphandling av ett nytt system för medlemsregistret och insamlingen. För insamlingens del handlar detta om att få tillgång till ett system som skapar bättre förutsättningar för att bredda vår insamlingsverksamhet. (Se även F.5)

En satsning har gjorts för att ytterligare synliggöra möjligheten att bli månadsgivare. Detta genom telefonsamtal där målet är att ytterligare stärka relationen med våra givare.

2019 skapades möjligheten att ge gåvor till HRF via Swish. Vi har även genomfört utvecklingsarbete med våra insamlingsbrev, kontakter via SMS och i sociala medier.

Givarkommunikation

”Givaren” är ett digitalt nyhetsbrev som går ut till HRFs månadsgivare och andra som hade anmält intresse för att ta del av nyheter från HRF. Under 2019 kom ”Givaren” ut två gånger – ett nummer på våren och ett på hösten, i samband med Hörselveckan.

Personer som har tackat ja till att ge en gåva vid telefonkontakt med HRFs gåvoförmedlare får ett kuvert med en informationsfolder och ett insamlingsbrev med inbetalningskort.

Insamlingsfoldern uppdateras en till två gånger per år, insamlingsbrevet förnyas oftare än så.

Foldern beskriver vad pengarna går till och lyfter fram hörselskadade i olika åldrar. Insamlingsbrevet tar upp aktuella frågor HRF driver.

Julkampanj och annan annonsering

I varje nummer av Auris 2019 fanns det en annons om olika möjligheter att stödja HRF med en gåva. I nummer 6 fanns också ett insamlingsbrev, som uppmärksammade debatten om abonnemangavgift i Örebro län och HRFs arbete för att värna rätten till hörselvård.

I december genomfördes HRFs julinsamling ”Julgåvan 2019”, med budskapet att HRF bryter utanförskapet. Marknadsföringen bestod framför allt av en mindre annonskampanj på Facebook, med animerade ”felhörningar”, banners i sociala medier och på hrf.se samt insamlingsbrev och annons i Auris. Den som gjorde inbetalning via webben kunde skriva ut ett gåvobrev att ge bort i julklapp.

HRFs insamling uppmärksammades också i samband med olika inlägg i sociala medier om aktuella intressepolitiska frågor, forskning med mera.

Minnesgåvor och gratulationsgåvor

Minnesgåvor och gratulationsgåvor är populära sätt att hedra och visa sin uppskattning för någon. I samband med varje minnesgåva fick anhöriga ett minnesblad och givarna tackades med ett brev.

Insamlingar via Facebook

Privatpersoner kan välja att samla in pengar till HRF via Facebook i samband med födelsedagar. Under 2019 inbringade sådana insamlingar 31 100 kronor.

J. Auris

Auris, HRFs medlemstidning, utkom med sju nummer under året, i enlighet med utgivningsplanen. Tidningen belyste hörselskadades situation i Sverige och berättade om människoöden, nya forskningsrön, tekniska nyheter och olika HRF-föreningars aktiviteter. En expertpanel besvarade läsarfrågor.

I slutet av april lanserades den nya och mer tillgängliga Auris-webben på www.auris.nu. Det är en responsiv webb, vilket gör att texterna går enkelt att läsa oavsett skärmstorlek, på såväl mobil och surfplatta som dator. Auris.nu har även fått en tydligare koppling till Hörselskadades Riksförbund, bland annat genom HRFs logotyp på startsidan.

I april utkom även papperstidningen Auris 3-2019, som också hade fått en ansiktslyftning med nytt omslag, justerad logotyp, ny färgskala med mera. Tidningen fick dessutom en ny devis: ”Den hörselsmarta tidningen”.

Under året porträtterades bland andra den världskände klarinettisten Martin Fröst, som berättade om sitt liv med Menières sjukdom. Auris bjöd också på artiklar om HRFs kritik mot Region Örebro abonnemangsavgift på hörapparater, att Kalmar läns planer på att införa vårdval stoppades, debatten om hörselcheckar i Skåne, nyanlända som lär sig svenska med hjälp av teckenspråk, att bristen på audiologer riskerar att förvärras, hur man kan designa sin egen hörapparat och olika satsningar i samband med Hörselveckan.

K. Administration och personal

Medeltal anställda på förbundet under året var 60 (62). Personalen på förbundskansliet, inklusive kontoret i Söderhamn, uppgick till 34 (31). Antalet gåvoförmedlare samt kontorschefer i insamlingsverksamheten motsvarade 26 (31). HRF Hörteknik AB hade två (2) och Forskningsinstitutet Hörselbron AB hade en (1).

Förvaltningsberättelse

Styrelsen för Hörselskadades Riksförbund (HRF), 802004-4510, med säte i Stockholm, avger härmed årsredovisning och koncernredovisning för räkenskapsåret 2019. I koncernredovisningen ingår även de av HRF helägda dotterbolagen HRF Hörteknik AB, 556331-7634, med säte i Stockholm, och Forskningsinstitutet Hörselbron AB, 556835-0663, med säte i Stockholm. All finansiell redovisning är skriven i tkr.

Allmänt om verksamheten

HRFs verksamhet utgår ifrån organisationens ändamålsparagraf, som kan sammanfattas: ”att tillvarata hörselskadades intressen”. HRFs vision är ett samhälle där alla hörselskadade kan leva i full delaktighet och jämlikhet. Ett samhälle där våra mänskliga rättigheter respekteras, och där vi kan förverkliga oss själva utan att hindras av okunskap, otillgänglighet eller brist på vård, stöd och hjälpmedel. HRF arbetar för full delaktighet och jämlikhet för alla hörselskadade, så att ingen behöver känna sig utanför på grund av sin hörselskada. HRF ska vara ett stöd för hörselskadade och få fler att förstå hur det är. Vi ska bevaka och påverka politiker och andra beslutsfattare. Vi ska skapa insikt om hörselskadades behov i alla delar av samhället. Vi ska stödja forskning och utveckling.

HRFs kongress 2016 fastställde organisationens handlingsprogram för 2017–2020. Handlingsprogrammet är uppdelat i följande områden: Stark, synlig och hörselsmart, Hörselvård och folkhälsa, Delaktighet och trygghet, Uppväxt och utbildning, Arbetsliv och vuxenutbildning och En stark organisation i utveckling.

För att finansiera den stora verksamhet HRF bedriver har – utöver statsbidrag, fondanslag och andra intäkter – allmänhetens bidrag varit helt avgörande genom åren. Insamlingskostnaderna i förhållande till HRFs totala intäkter var under 2019, 24 %.

Verksamhetsberättelsen ger en bra beskrivning av vad de insamlade medlen går till, det vill säga till arbetet med att uppnå målet att tillvarata hörselskadades intressen och på så vis leva upp till ändamålsparagrafen för organisationen.

Medlemmar och organisation

Hörselskadades Riksförbund (HRF) är en demokratisk folkrörelse som utgår från medlemmarna. Det är medlemmens intressen som står i centrum för verksamheten i föreningar, distrikt och förbund. HRFs verksamhet bedrivs på tre nivåer: i våra 170 föreningar, i våra 22 distrikt och på förbunds nivå. Föreningarna verkar lokalt, distrikten regionalt och förbundet på rikspanet. Den högsta beslutande nivån är kongressen.

Våra föreningar

HRF har 170 föreningar, från norr till söder. Föreningarna bedriver verksamhet lokalt, ofta inom en kommun. I vissa delar av landet finns också länsföreningar för föräldrar, yrkesverksamma, Menières sjukdom, vuxendöva eller cochleaimplantat.

Föreningsstyrelsen, som utses vid årsmöte av föreningens medlemmar, utser ombud till kongressen, HRFs högsta beslutande församling. Alla föreningsmedlemmar¹ kan därför vara med och påverka vad HRF ska jobba med, genom att vara aktiva i den demokratiska beslutsprocessen.

¹ De flesta av HRFs medlemmar är med i en eller flera föreningar, och har då rösträtt och är valbara till förtroendeuppdrag. En mindre grupp har så kallat stödmedlemskap, vilket innebär att de är medlemmar enbart i riksförbundet. Stödmedlemmar har inte rösträtt i föreningar och kan inte väljas till förtroendeuppdrag inom organisationen.

Föreningarna ska framför allt:

- erbjuda råd, stöd och gemenskap, med möjlighet att träffa andra hörselskadade för att utbyta erfarenheter.
- sprida kunskap om hörselskadades behov och möjligheter.
- anordna tillgängliga aktiviteter, allt från föreläsningar och debatter till utflykter och teaterkvällar.
- bedriva lokalt påverkansarbete, framför allt när det gäller tillgänglighet, skola och stöd till äldre hörselskadade.

Våra distrikt

HRF har 22 distrikt, som i stort sett motsvarar landsting/regioner (med undantag av Västra Götaland som har två HRF-distrikt: Skaraborg och Västra Götaland). Distriktsstyrelserna består av representanter från föreningarna inom distriktet. Distrikten utser i sin tur en representant vardera till förbundsstyrelsen.

Distrikten utgör en viktig kraft i HRFs intressepolitiska arbete, eftersom de bevakar och påverkar landstingen/regionerna, som har ansvar för hörselvård, tolkverksamhet med mera.

Distrikten ska framför allt:

- bedriva påverkansarbete gentemot landsting/region, bland annat när det gäller hörselvård och tolkfrågor.
- samordna och stödja föreningarnas arbete.
- erbjuda utbildningar.
- ta initiativ till verksamhet för olika hörselskadegrupper på regional nivå.

Förbundet

HRFs förbundsstyrelse är organisationens högsta beslutande nivå mellan kongresserna och leder förbundets verksamhet, med stöd av förbundskansliet.

Förbundet bevakar och driver hörselskadades frågor på rikspanet, samlar och sprider kunskap om hörselskadade, samordnar organisationens verksamhet och ger stöd till föreningar och distrikt.

Förbundet arbetar bland annat med att:

- bedriva påverkansarbete gentemot riksdag, regering, myndigheter och andra beslutsfattare,
- göra undersökningar och samla kunskap om hörselskadades situation i samhället.
- stödja och informera enskilda hörselskadade, samt sprida kunskap om behov, brister, konsekvenser och möjligheter i hela samhället.
- initiera ny forskning.
- stödja intressepolitiskt arbete och verksamhetsutveckling i föreningar och distrikt.

Generalsekreteraren, förbundets högste tjänsteman, leder förbundskansliets arbete och är ansvarig för att förbundsstyrelsens beslut verkställs.

Kongressen

Kongressen, HRFs högsta beslutande församling, sammanträder vart fjärde år. Besluten fattas av ombud utsedda av HRFs föreningar.

Kongressen fattar beslut om bland annat handlingsprogram för kongressperioden, intressepolitiskt program och stadgar. Kongressen utser också förbundsstyrelse, revisorer och valberedning.

Medlemmar, föreningar och distrikt kan påverka HRFs framtida arbete genom att lämna förslag till kongressen i form av motioner.

HRFs senaste kongress hölls i maj 2016. Kongressprotokoll och övriga handlingar finns på www.hrfkongress.se.

Förbundsmötet

Förbundsmötet är ett samrådsorgan som samlas två gånger per år, framför allt för utbyte kring verksamhetsplan och budget för kommande år. Under kongressår kallas endast till ett ordinarie förbundsmöte. Mötet består av en representant från varje distrikt, förbundsstyrelsen samt generalsekreteraren.

Verksamhetsåret 2019

2019 fortsatte HRF arbetet med att förverkliga vårt nya handlingsprogram för 2017–2020, vars röda tråd är temat ”Stark, synlig, hörselsmart”. Under året var de flesta av HRFs kärnfrågor aktuella och vi har nått flera framgångar. HRF har under året spridit kunskap om tillgänglighet genom HRFs olika informationskanaler.

Förbundet bevakar ständigt olika intressepolitiska frågor som har betydelse för HRFs påverkansarbete för ett hörselsmart samhälle.

HRF fortsatte arbetet med kartläggningen av hur CI-vården i Sverige ser ut och ett kunskapsunderlag för påverkansarbete inom området har tagits fram.

Under året var vårdval, fritt val och höjda avgifter inom hörselvården stora frågor i flera distrikt. Förbundet har stöttat distrikten med faktaunderlag, skrivelser till regionpolitiker och uppvisningar med störst insatser inom regionerna Kalmar, Skåne och Örebro.

HRF har agerat för hörselskadade barns rätt att få tillgång till teckenspråk.

Att noga följa och försöka påverka den dramatiska utvecklingen inom Arbetsförmedlingen var den mest prioriterade arbetslivsfrågan för HRF under 2019. HRF reagerade liksom andra funktionshindervisorganisationer med stor oro på det som skedde.

Att vara en attraktiv och relevant organisation för våra medlemmar och blivande medlemmar är viktigt för HRF. Som ett led i detta har förbundet tillfört resurser för att se över rutiner och modeller för medlemsvärvning och hur medlemmarnas kunskaper, erfarenheter och engagemang bäst kan tas tillvara.

Hörselskadades Riksförbund är den tredje högst ansedda intresseorganisationen i landet. Det visar Kantar Sifos Anseendeindex 2019, en undersökning som jämför allmänhetens syn på 35 av landets ledande organisationer.

HRF stödjer hörsselforskningen via vår egen forskningsfond, Hörsselforskningsfonden. Fonden delade ut 2550 000kr till tio olika forskningsprojekt inom beteendevetenskaplig, medicinsk och teknisk forskning till forskare som sökt anslag under 2019. Det är den största utdelningen i fondens 30 åriga historia.

Insamlingsverksamheten och arbete med att ta fram strategier för utveckling av verksamheten har pågått under året. Förbundet fortsatte utveckla olika insamlingsvägar, i syfte att bredda möjligheterna att stödja HRFs arbete för att ta tillvara hörselskadades intressen.

Utveckling av verksamhet, resultat och ställning

Ekonomisk översikt – koncernen

	2019	2018	2017	2016	2015
Antal medlemmar	23 008	23 635	24 244	26 195	28 344
Gåvor och bidrag (tkr)	53 907	56 638	59 383	55 482	56 698
Totala verksamhetsintäkter (tkr)	63 454	69 301	66 672	65 400	67 375
Årets resultat (tkr)	-197	4 378	6 439	-5 542	-1 054
Eget kapital (tkr)	30 862	30 998	26 620	20 207	25 748
Balansomslutning (tkr)	43 699	41 935	38 815	35 605	35 681
Balanserad kapital/ rörelsens kostnader i procent	37,0	39,5	31,8	25,3	27,2
Soliditet i procent	70,6	73,8	65,3	72,3	75

Ekonomisk översikt – HRF

	2019	2018	2017	2016	2015
Antal medlemmar	23 008	23 635	24 244	24 696	26 195
Gåvor och bidrag (tkr)	53 907	56 638	59 383	55 482	56 698
Totala verksamhetsintäkter (tkr)	58 276	60 987	63 851	61 690	61 369
Årets resultat (tkr)	-180	4 070	5 224	-5 706	-1 224
Eget kapital (tkr)	28 370	28 550	24 480	19 256	24 962
Balansomslutning (tkr)	38 794	36 871	33 363	27 141	33 060
Balanserad kapital/ rörelsens kostnader i procent	36	38,5	30,5	25,7	27,6
Soliditet i procent	73,1	77,4	73,3	70,9	75,5

Gåvor och bidrag avser allmänhetens gåvor, statsbidrag, fonder och övriga bidrag. Det fanns jämförelsestörande effekter mellan år 2016 som var ett kongressår, vilket innebär extraordinära kostnader och 2017 då HRF erhöll flera stora arv, vilket förklarar extraordinärt resultat. Även 2018 har varit extra ordinärt då HRF dels erhöll ersättning pga. flytt samt ett flertal stora gåvor sent under hösten. Likaså har 2019 var också extraordinärt med några stora arv.

HRF har tagit fram ett nyckeltal som syftar till att visa hur organisationens balanserade kapital är i förhållande till rörelsens kostnader. Målet är att ha ett balanserat kapital/rörelsens kostnader på 30–100 procent på sikt. Balanserat kapital avser årets resultat och det ingående balanserade kapitalet, efter utnyttjande/reservering av ändamålsbestämda medel.

Ett vanligt nyckeltal är soliditet. Soliditeten anger organisationens stabilitet eller förmåga att motstå förluster och överleva på längre sikt. Soliditeten anger hur stor del av de totala tillgångarna (=balansomslutningen) som har finansierats med eget kapital. Soliditeten visar eget kapital i procent av balansomslutningen.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Stark, synlig, hörselsmart

Stockholms tingsrätt avslag den stämningsansökan för brott mot Diskrimineringslagen som HRF riktat mot konferensanläggningen 7A.

Bakgrunden är att fungerande teleslinga saknades vid ett seminarium i april 2016 där två HRF-medlemmar skulle delta som föredragshållare respektive moderator. De hade därefter överlåtit till HRF att pröva om detta kunde anses som brott mot bakgrund av att ”bristande tillgänglighet” införts som diskrimineringsgrund i lagstiftningen. Stämningsansökan hade inlämnats i början av 2018.

HRF begärde prövningstillstånd för stämningsansökan i Hovrätten, men detta avlogs. Någon motivering för avslag av detta slag lämnas aldrig. Det betyder att Tingsrättens utslag i fallet inte har prejudicerande verkan. Det kan därför bli aktuellt för HRF att rättsligt pröva liknande fall i framtiden.

HRFs rådgivningstjänst Hörsellinjen ger hörselskadade och anhöriga kunskap om hur de kan utkräva sina rättigheter i egenskap av patient, konsument, arbetstagare, elev, förälder, publik, väljare och så vidare. Via Hörsellinjen kan medlemmar även få tillgång till juridiskt stöd i socialförsäkringsfrågor.

Vikten av att testa hörseln fick mycket uppmärksamhet i samband med Hörselveckan, den 14–20 oktober 2019. Förbundet genomförde en mindre annonskampanj på Facebook, på temat: ”När testade du din hörsel senast?”. Animerade ”felhörningar” som förvandlades till frågor om hörsel nådde drygt 100 000 människor och väckte positivt engagemang samt genererade en hel del frågor om hörsel till HRF. En enkät om Hörselveckan visade att ungefär 85 procent av de föreningar och distrikt som hade aktiviteter var nöjda/mycket nöjda med sina arrangemang.

HRF bedrev viss opinionsbildning kring textningsfrågan. Till exempel framförde HRF kritik i Dagens Samhälle mot kommuner som planerade att sluta webbsända från fullmäktige, för att slippa texta – och därmed kringgå den nya lagen om webbtillgänglighet. I den nya lagen hade HRF lyckats få igenom krav på textning av videos på offentliga webbplatser.

Under 2019 samlade vi in statistik om bland annat hörapparatutprovningar från hörselvården i landets regioner och kompletterade detta med information från SCBs befolkningsstatistik och underlag från Hörselbrons kvalitetsregister.

Förbundet bevakar ständigt olika intressepolitiska frågor som har betydelse för HRFs påverkansarbete för ett hörselsmart samhälle.

Hörselvård, hjälpmedel, stöd och service

För att på olika sätt uppmärksamma personer med Menières sjukdom både inom vården och sjukförsäkringen har en arbetsgrupp tillsatts i syfte att utveckla det intressepolitiska arbetet med menièrefrågorna.

Under året fortsatte arbetet med kartläggningen av hur CI-vården i Sverige ser ut och ett kunskapsunderlag för påverkansarbete inom området har tagits fram.

Under året var vårdval, fritt val och höjda avgifter inom hörselvården stora frågor i flera distrikt. Förbundet har stöttat distrikten med faktaunderlag, skrivelser till regionpolitiker och uppvaktningar med störst insatser inom regionerna Kalmar, Skåne och Örebro.

Det finns en europeisk standard, Tjänster vid utprovning av hörapparat, SS-EN 15927:2010, som ställer krav på att endast legitimerade audionomer får prova ut hörapparater. Samtidigt säljs produkter som förstärker ljud på olika sätt under benämningen ”hörapparater” direkt till kunder/patienter på en konsumentmarknad. Begreppet hörapparat är inte ett skyddat begrepp, vilket öppnar upp för att en mängd olika produkter, både bra och dåliga, marknadsförs som en ”hörapparat”. Vi har lyft en diskussion i Konsumentverkets funktionshinderråd om vad som får marknadsföras och säljas som ”hörapparat”, utan att få tydliga besked om vad som gäller.

Runt om i landets kommuner försvinner tjänster för syn- och hörselinstruktörer. Därför fortsätter HRF att samarbeta med SRF och Syn- och hörselinstruktörsföreningen för att uppmärksamma frågan och påverka kommunerna att behålla och/eller utbilda syn- och hörselinstruktörer.

Vid slutet av 2019 hade nästan 600 000 personer testat hörseln med HRFs digitala gör-det-själv-test, Hörseltestaren – på webben, www.horseltestaren.se, eller i appen.

I oktober, i samband med Hörselveckan, genomfördes en mindre annonskampanj på Facebook, där HRF uppmuntrade enskilda att testa hörseln med Hörseltestaren. Denna kampanj samt en hel del uppmärksamhet i media ledde till att över 35 000 personer testade sin hörsel under oktober 2019. Vid ett tillfälle blev horseltestaren.se överbelastad, efter uppmärksamhet i ett populärt radioprogram

Delaktighet och trygghet

God tillgänglighet har avgörande betydelse för hörselskadades möjligheter att vara delaktiga, jämlika och trygga. HRF har under året spridit kunskap om tillgänglighet genom HRFs olika informationskanaler, informationsmaterial och checklistor för tillgänglighet på Horsellinjen.se.

Standarder är en viktig del för att den byggda miljön ska vara tillgänglig och användbar. HRF deltar i två olika standardiseringskommittéer som rör byggd miljö, SIS TK 197 Byggakustik och SIS TK 453 Tillgänglighet och användbarhet i byggd miljö.

I början av året lämnade HRF skriftliga synpunkter och förslag till Myndigheten för Trafikanalys rapport Kollektivtrafikens barriärer. HRF ställde krav på att alla former av muntliga utrop ombord på fordon och i väntsal/ på perronger också ska ges i realtid i text på skärmar.

Under senhösten lämnade HRF remissvar på utredningen En moderniserad radio- och tv-lag – genomförande av ändringar i AV-direktivet, SOU 2019:39. I svaret kräver HRF skärpta skrivningar när det gäller textning. HRF anser att allt utbud av rörlig bild som omfattas av lagen ska ha textning senast 1 juli 2025. För public service-företagen och TV4 som redan textar huvuddelen av sändningarna bör kravet gälla från 1 januari 2023.

För offentligt finansierade webbplatser gäller från 1 januari Lagen om tillgänglighet till digital offentlig service. För hörselskadade är de viktigaste förbättringarna att rörlig bild/video ska vara textad och att podd-innehåll ska finnas även i textform. Direktsändningar är dock undantagna. Vid en träff med riksdagsförvaltningen i februari förde HRF fram förslaget att riksdagen borde gå före och texta sina direktsändningar, utifrån att riksdagen är det viktigaste demokratiska forumet. HRF medverkade till att en symbol för skrivtolkning har tagits fram i samverkan med SIS TK 493 Grafiska symboler. Tillsammans med ett antal andra nya symboler gick den på remiss i oktober och publicerades i januari 2020 som svensk standard SS 30600:2015/T3:2020

Symbolen är tänkt att användas i sammanhang där det finns skrivtolkning – i mötesinbjudningar, på webben mm.

För hörselskadade är det viktigt att alla ljudlarm också kombineras med visuella larm i form av blinkande ljus/ljusblixtar. HRF har vid flera tillfällen tagit upp kravet med Boverket, som inte vill agera med hänvisning till att verket har fått i uppdrag att förenkla byggreglerna och avstå nya krav som kan innebära fördyringar.

Uppväxt och utbildning

Myndigheten för Delaktighet har fått ett regeringsuppdrag om tillgänglighet till hjälpmedel för fritidsaktiviteter och aktiv fritid för personer med funktionsnedsättning. Vi har träffat ansvarig för uppdraget och lämnat information för att tillse att hörselskadade täcks in av kartläggningen på ett bra sätt. Kartläggningen ska vara färdig 31 mars 2020.

HRF har under året agerat för hörselskadade barns rätt att få tillgång till teckenspråk ska stärkas. Vårt påverkansarbete med att stärka rätten och möjligheten att lära sig teckenspråk gav resultat genom mycket positiva förslag från utredningen Modersmål och studiehandledning på modersmål i grundskolan och motsvarande skolformer.

HRF har deltagit i referensgruppen till utredningen Bättre möjligheter för elever i de obligatoriska skolformerna att nå de kunskapskrav som minst ska nås. Vi har framförallt drivit förslaget att hörselpedagog ska läggas till som en kompetens som ska vara tillgänglig via elevhälsan.

Veckan efter midsommar arrangerade HRF ett simläger i Umeå i samarbete med den hörseltillgängliga simskolan Simlabbet och Unga Hörselskadade, UH.

Arbetsliv och vuxenutbildning

Att noga följa och försöka påverka den dramatiska utvecklingen inom Arbetsförmedlingen var den mest prioriterade arbetslivsfrågan för HRF under 2019. HRF reagerade liksom andra funktionshindersonsorganisationer med stor oro på det som skedde. Särskilt bekymmersamt ansåg HRF nedskärningarna av Arbetsförmedlingens specialister vara, en betydande del av de anställda audionomerna skulle varslas. Även att den geografiska närvaron till följd av nedläggning av lokalkontor ansågs mycket problematisk.

I december backade dock regeringen på flera punkter inför risken att få en riksdagsmajoritet emot sig beträffande Arbetsförmedlingens reformering.

HRF har regelbundet deltagit i Arbetsmiljöverkets samråd, och där betonat vikten av att ljudmiljöfrågor fullt ut integreras i det systematiska arbetsmiljöarbetet.

En stark organisation i utveckling

Att vara en attraktiv och relevant organisation för våra medlemmar och blivande medlemmar är viktigt för HRF. Som ett led i detta har förbundet tillfört resurser för att se över rutiner och modeller för medlemsvärning och hur medlemmarnas kunskaper, erfarenheter och engagemang bäst kan tas tillvara.

Hörselskadades Riksförbund är den tredje högst ansedda intresseorganisationen i landet. Det visar Kantar Sifos Anseendeindex 2019, en undersökning som jämför allmänhetens syn på 35 av landets ledande organisationer. Endast Friluftsrämjandet och Naturskyddsföreningen låg högre. Nio av tio hade kännedom om Hörselskadades Riksförbund. Ungefär hälften hade ingen närmare kunskap om vad vi vill och gör, men Anseendeindex visar att HRF har många "sympatisörer".

Medlemmar kan få juridiskt stöd i socialförsäkringsfrågor, och det är en möjlighet som i många fall har motiverat hörselskadade och föräldrar till hörselskadade barn att bli medlemmar. Förfrågningar om juridiskt stöd hanteras av Hörsellinjen, som hänvisar aktuella fall till HRFs juristkonsult. Under 2019 hänvisades 22 ärenden till HRFs jurist.

Rådslag med distrikten

Den 22-23 november arrangerade förbundet ett rådslag med representanter från HRFs distrikt. Totalt deltog drygt nästan 50 personer varav 26 representanter från distrikten, samt förbundsstyrelsen och personal från förbundskansliet. Förbundets valberedning och revisorer var också närvarande.

Slingkollen

Förbundet har under året stöttat föreningar/distrikt med kunskap och information. Under hösten hölls en repetitionsutbildning med deltagare från Stockholmsdistriktet. För 2020 planeras ett erbjudande till samtliga distrikt om stöd för att genomföra repetitionsutbildningar. Ett nyhetsbrev med information, tips och uppmuntran har skickats ut vid två tillfällen.

Medlemsadministration

Under året genomfördes en stor kartläggning av våra register. Detta ledde fram till en upphandling av ett nytt medlems- och insamlingssystem. Införandet av det nya systemet kommer att pågå under 2020 och 2021. Utöver nytt system för medlemshantering och insamling kommer även Hörsellinjen kunna använda funktioner i det nya systemet.

Internationellt samarbete

HRF är medlem i European Federation of Hard of Hearing People (EFHOH) och International Federation of Hard of Hearing People (IFHOH). Under våren var vi representerade på EFHOHs årsmöte i Zagreb.

Nordiska Hörselskadades Samarbetskommitté (NHS) hade årsmöte och temadagar i Köpenhamn, Danmark i slutet av augusti-början på september, där HRF deltog.

Genomföra utvecklingssamarbete i Bolivia

HRF genomför ett utvecklingssamarbete med partnerorganisationen ASHICO (Asociación de Hipoacúsicos Cochabamba) i Bolivia. I samarbetet ingår även hörselöreningarna i La Paz (AHLPL) och Santa Cruz (ASHICRUZ). Samarbetet finansieras med medel från Sida/Forum Syd genom MyRight.

Viktiga förhållanden

HRF Hörteknik AB är ett bolag som ägs av Hörselskadades Riksförbund. Bolaget bedriver huvudsakligen försäljning av hjälpmedel, batterier och konsulttjänster inom hörselområdet. Verksamheten består idag av försäljning av hörteknik, och konsultation. Bolagets verksamhet redovisas i en särskild årsredovisning.

Forskningsinstitutet Hörselbron AB ägs av Hörselskadades Riksförbund. Hörselbron bedriver forskning och informationsinsamling inom teknisk audiologi och hörteknik. Institutet har framförallt annat utvecklat kvalitetsregistret för hörapparatutprovning. Allt fler landsting ansluter sig och i dagsläget är en majoritet av landstingen anslutna. Bolagets verksamhet redovisas i en särskild årsredovisning.

Förväntad framtida utveckling samt väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Förbundet har arbetat med riskanalys och tagit fram krisplan. Vidare har en översyn av insamlingsverksamheten och arbete med att ta fram strategier för utveckling av verksamheten pågått. Förbundet fortsatte utveckla olika insamlingsvägar, i syfte att bredda möjligheterna att stödja HRFs arbete för att ta tillvara hörselskadades intressen.

Insamlingen har varit grunden för HRFs verksamhet, tillsammans med de arv som HRF får. Det ekonomiska utfallet visar att HRF, trots minskad insamling har en bra ekonomisk stabilitet.

Vad gäller finansiering är det en osäkerhetsfaktor att vi även ser en nedgång i antalet medlemmar. HRFs intressepolitiska arbete förhåller sig hela tiden till den aktuella samhällsutvecklingen, men även där är framtiden oklar, inte minst när det gäller vad som kommer att hända inom svensk hörselvård. Denna fråga är under kontinuerlig bevakning.

Styrelsen följer löpande händelserna i omvärlden och samhället med avseende på spridningen av coronaviruset (covid-19) och hur det påverkar vår ekonomi och verksamhet samt marknadsvärdet för våra finansiella tillgångar.

Forskning och utveckling

HRF stödjer hörsselforskningen via vår egen forskningsfond, Hörsselforskningsfonden. Fonden delade ut 2550 000kr till tio olika forskningsprojekt inom beteendevetenskaplig, medicinsk och teknisk forskning till forskare som sökt anslag under 2019. Det är den största utdelningen i fondens 30 åriga historia. Av dessa medel gick 750 000 kr till tre projekt till forskning om hörselskadade barn efter en särskild utlysning om barnforskning. Övriga projekt handlade om bland annat om objektiv diagnos av tinnitus, hörselnedsättning av nyanlända, internetbaserad hörselrehabilitering och behandling för att skydda sig mot bullertrauma vid olika tider på dygnet. Hörsselforskningsfonden har under året kraftigt stärkt upp ekonomin efter att ha erhållit ett arv på nästan 24 miljoner kronor. Några HRF-föreningar har också gett betydande stöd till Hörsselforskningsfonden. HRF Nacka-Värmdö har stöttat fonden med 750 000 kr och HRF Huddinge har stöttat med 450 000 kr.

En HRF-förening, HRF Frostabygden har gett anslag på drygt 20 000 kr till HRF.

Samverkan med andra organisationer

Vi fortsatte samarbetet i Ordförandegruppen, med de övriga hörselskade- och dövförbunden: Förbundet Sveriges Dövblinda (FSDB), Riksförbundet för döva, hörselskadade och språkstörda barn (DHB), Sveriges Dövas Riksförbund (SDR), Sveriges Dövas Ungdomsförbund (SDU), Dövblind Ungdom (DBU), Unga Hörselskadade (UH) och Sveriges Dövas Pensionärsförbund (SDP).

HRF har styrelserepresentation i Stiftelsen Svenska Kommittén för Rehabilitering (SVCR). SVCR ger årligen ett anslag som har varit betydelsefullt och gett möjlighet att genomföra olika verksamheter.

Förbundet var bland annat också aktivt i Svenska Audiologiska Sällskapet (SAS), som består av samtliga yrkesföreningar inom det audiologiska området samt andra branschorganisationer.

Unga Hörselskadade (UH)

HRF lämnade, precis som tidigare år, ekonomiskt bidrag till Unga Hörselskadade (UH). UH var adjungerade till förbundsstyrelsen, men hade inte möjlighet att närvara vid alla möten, HRF hade en representant i UHs styrelse.

Användning av finansiella instrument

Hörselskadades Riksförbund, HRF, väljer från fall till fall om gåvor i form av fonder eller aktier ska säljas direkt eller vara kvar som långsiktig placering. Då fonder eller aktier behålls arbetar förbundet efter den policy som finns på hemsidan.

Icke-finansiella upplysningar

HRF har kollektivavtal och arbetar kontinuerligt med anställnings- och arbetsvillkor. Som komplement till kollektivavtalet finns tjänstemannareglemente och omfattande personalinformation.

Löpande arbetar HRF med frågor som rör jämställdhet, föräldraledighet, arbetsmiljö, rehabilitering och kompetensutveckling.

HRFs värdegrund, som antogs av kongressen 2016, samt förbundets policy för företags-samarbeten ger vägledning vid val av samarbetspartners och leverantörer.

Eget kapital

Koncernen

2019-12-31	Donations- kapital	Ändamåls- bestämda medel	Balans resultat inkl årets resultat	Summa eget kapital
Ingående balans	258	6 294	24 446	30 998
Effekt av rättelse			61	61
Årets resultat			-197	-197
Ändamålsbestämt av styrelsen		750	-750	
Vid årets utgång	258	7 044	23 560	30 862

Förbundet

2019-12-31	Donations- kapital	Ändamåls- bestämda medel	Balans resultat inkl årets resultat	Summa eget kapital
Ingående balans	258	6 294	21 998	28 550
Årets resultat			-180	-180
Ändamålsbestämt av styrelsen		750	-750	
Vid årets utgång	258	7 044	21 068	28 370

Ändamålsbestämda medel

Kongressen	4 070
Personalbefrämjande insatser	200
100-årsjubileum	1 400
Upprustning lokaler	624
Forskning och utveckling	750
Summa	7 044

Övrig information

Hörselskadades Riksförbund (HRF) har följande 90-kontonummer:

plusgiro 90 00 73-8 och 90 03 14-6, bankgiro 900-0738 samt Swishnummer 123 900 07 38

Webb: www.hrf.se

Resultat och balansräkning

Resultaträkning - koncernen

<i>Belopp i tkr</i>	<i>Not</i>	<i>2019</i>	<i>2018</i>
Verksamhetsintäkter			
Medlemsavgifter		2 218	2 122
Gåvor	2	43 028	42 368
Bidrag	2	8 457	8 518
Fonder		2 067	2 271
Övriga intäkter	3	7 684	11 022
Summa verksamhetsintäkter		63 454	66 301
Verksamhetskostnader			
Handelsvaror		-1 517	-1 601
Övriga externa kostnader	4	-28 928	-26 553
Personalkostnader	5	-32 622	-32 651
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar		-673	-1 141
Summa verksamhetskostnader	6	-63 740	-61 946
Verksamhetsresultat		-286	4 355
Resultat från finansiella poster			
Ränteintäkter och liknande resultatposter		113	111
Räntekostnader och liknande resultatposter		-2	-
Resultat efter finansiella poster		-175	4 466
Resultat före skatt		-175	4 466
Skatt på årets resultat	7	-22	-88
Årets resultat		-197	4 378

Balansräkning - koncernen

<i>Belopp i tkr</i>	<i>Not</i>	<i>2019-12-31</i>	<i>2018-12-31</i>
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten och liknande	8	–	98
Förskott avseende immateriella anläggningstillgångar	9	985	–
		985	98
Materiella anläggningstillgångar			
Inventarier	10	2 461	2 978
		2 461	2 978
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfristiga värdepappersinnehav	12	1	1
		1	1
Summa anläggningstillgångar		3 447	3 077
Omsättningstillgångar			
Varulager m m			
Hörhjälpmedel	13	301	404
Gåvomaterial/Profilprodukter		900	807
		1 201	1 211
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		625	2 137
Övriga fordringar		1 367	1 281
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	14	1 595	1 113
		3 587	4 531
Kortfristiga placeringar		13 106	10 847
Kassa och bank			
Kassa och bank		22 358	22 269
		22 358	22 269
Summa omsättningstillgångar		40 252	38 858
SUMMA TILLGÅNGAR		43 699	41 935

Balansräkning - koncernen

<i>Belopp i tkr</i>	<i>Not</i>	<i>2019-12-31</i>	<i>2018-12-31</i>
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
<i>Eget kapital</i>			
Donationskapital		258	258
Ändamålsbestämda medel		7 044	6 294
Balanserat resultat inkl årets resultat		23 560	24 446
<i>Summa eget kapital</i>		30 862	30 998
<i>Avsättningar</i>			
Uppskjuten skatteskuld		101	104
		101	104
<i>Kortfristiga skulder</i>			
Leverantörsskulder		3 646	3 089
Aktuell skatteskuld		–	103
Övriga skulder		2 909	2 055
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	15	6 181	5 586
		12 736	10 833
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		43 699	41 935

Kassaflödesanalys - koncernen

<i>Belopp i tkr</i>	<i>Not</i>	<i>2019</i>	<i>2018</i>
Den löpande verksamheten			
Resultat efter finansiella poster	17	-175	4 466
Justering poster som inte ingår i kassaflödet		673	630
		498	5 096
Betald inkomstskatt		-125	-133
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		373	4 963
<i>Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital</i>			
Ökning(-)/Minskning(+) av varulager		10	-477
Ökning(-)/Minskning(+) av rörelsefordringar		944	-109
Ökning(+)/Minskning(-) av rörelseskulder		2 006	-1 235
Kassaflöde från den löpande verksamheten		3 333	3 142
Investeringsverksamheten			
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		–	-2 808
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar		-985	–
Förvärv av finansiella tillgångar		-2 259	–
Avyttring av finansiella tillgångar		–	578
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-3 244	-2 230
Årets kassaflöde		89	912
Likvida medel vid årets början		22 269	21 357
Likvida medel vid årets slut	18	22 358	22 269

Resultaträkning - Förbundet

<i>Belopp i tkr</i>	<i>Not</i>	<i>2019</i>	<i>2018</i>
Verksamhetsintäkter			
Medlemsavgifter		2 218	2 122
Gåvor	2	43 028	42 368
Bidrag	2	8 457	8 518
Fonder		2 067	2 272
Övriga intäkter	3	<u>2 506</u>	<u>5 707</u>
Summa verksamhetsintäkter		58 276	60 987
Verksamhetskostnader			
Övriga externa kostnader	4	-27 681	-25 380
Personalkostnader	5	-30 213	-30 505
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar		<u>-673</u>	<u>-1 141</u>
Summa verksamhetskostnader	6	<u>-58 567</u>	<u>-57 026</u>
Verksamhetsresultat		-291	3 961
Resultat från finansiella poster			
Ränteintäkter och liknande resultatposter		<u>111</u>	<u>109</u>
Resultat efter finansiella poster		-180	4 070
Årets resultat		-180	4 070

Balansräkning - Förbundet

<i>Belopp i tkr</i>	<i>Not</i>	<i>2019-12-31</i>	<i>2018-12-31</i>
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten och liknande	8	–	98
Förskott avseende immateriella anläggningstillgångar	9	985	–
		985	98
Materiella anläggningstillgångar			
Inventarier	10	2 461	3 036
		2 461	3 036
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i koncernföretag	11	750	750
Andra långfristiga värdepappersinnehav	12	1	1
		751	751
Summa anläggningstillgångar		4 197	3 885
Omsättningstillgångar			
Varulager m m			
Gåvomaterial	13	667	239
Profilprodukter		233	568
		900	807
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		201	282
Övriga fordringar		1 119	1 189
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	14	1 532	1 091
		2 852	2 562
Kortfristiga placeringar		13 106	10 847
Kassa och bank			
Kassa och bank		17 739	18 770
		17 739	18 770
Summa omsättningstillgångar		34 597	32 986
SUMMA TILLGÅNGAR		38 794	36 871

Balansräkning - Förbundet

<i>Belopp i tkr</i>	<i>Not</i>	<i>2019-12-31</i>	<i>2018-12-31</i>
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
<i>Eget kapital</i>			
Donationskapital		258	258
Ändamålsbestämda medel		7 044	6 294
Balanserat resultat		21 248	17 928
Årets resultat		-180	4 070
		<u>28 370</u>	<u>28 550</u>
<i>Kortfristiga skulder</i>			
Leverantörsskulder		3 503	2 551
Skulder till koncernföretag		5	-
Övriga skulder		2 455	1 681
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	15	4 461	4 089
		<u>10 424</u>	<u>8 321</u>
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		38 794	36 871

Kassaflödesanalys - Förbundet

<i>Belopp i tkr</i>		<i>2019</i>	<i>2018</i>
Den löpande verksamheten			
Resultat efter finansiella poster	17	-180	4 070
Justering poster som inte ingår i kassaflödet		673	608
		<u>493</u>	<u>4 678</u>
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital			
		493	4 678
<i>Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital</i>			
Ökning(-)/Minskning(+) av varulager		-93	-262
Ökning(-)/Minskning(+) av rörelsefordringar		-290	587
Ökning(+)/Minskning(-) av rörelseskulder		2 103	-562
Kassaflöde från den löpande verksamheten		<u>2 213</u>	<u>4 441</u>
Investeringsverksamheten			
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-	-2 808
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar		-985	-
Förvärv av finansiella tillgångar		-2 259	-
Avyttring av finansiella tillgångar		-	578
Kassaflöde från investeringsverksamheten		<u>-3 244</u>	<u>-2 230</u>
Årets kassaflöde		-1 031	2 211
Likvida medel vid årets början		<u>18 770</u>	<u>16 559</u>
Likvida medel vid årets slut	18	17 739	18 770

Noter

Belopp i tkr om inget annat anges

Not 1 Redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Förbundet tillämpar samma redovisningsprinciper som koncernen om inget annat anges nedan.

Redovisningsprinciperna är oförändrade jämfört med tidigare år.

Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats till anskaffningsvärden om inget annat anges nedan.

Tillgångar

Immateriella tillgångar

Vid redovisning av utgifter för utveckling tillämpas aktiveringsmodellen. Det innebär att utgifter som uppkommit under utvecklingsfasen redovisas som tillgång när samtliga nedanstående förutsättningar är uppfyllda:

- Det är tekniskt möjligt att färdigställa den immateriella anläggningstillgången så att den kan användas eller säljas.
- Avsikten är att färdigställa den immateriella anläggningstillgången och att använda eller sälja den.
- Förutsättningar finns för att använda eller sälja den immateriella anläggningstillgången.
- Det är sannolikt att den immateriella anläggningstillgången kommer att generera framtida ekonomiska fördelar.
- Det finns erforderliga och adekvata tekniska, ekonomiska och andra resurser för att fullfölja utvecklingen och för att använda eller sälja den immateriella anläggningstillgången.
- De utgifter som är hänförliga till den immateriella anläggningstillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Avskrivningar

Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod. Avskrivningen redovisas som kostnad i resultaträkningen.

Förvärvade immateriella tillgångar
IT relaterade utvecklingskostnader

Nyttjandeperiod
3 år

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår förutom inköpspriset även utgifter som är direkt hänförliga till förvärvet.

Avskrivningar

Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod eftersom det återspeglar den förväntade förbrukningen av tillgångens framtida ekonomiska fördelar. Avskrivningen redovisas som kostnad i resultaträkningen.

Inventarier, verktyg och installationer
Datorer m.m.

Nyttjandeperiod
5 år
3 år

Leasing

Operationella leasingavtal

Leasingavgifterna enligt operationella leasingavtal, inklusive första förhöjd hyra men exklusive utgifter för tjänster som försäkring och underhåll, redovisas som intäkt linjärt över leasingperioden.

Varulager

Varulagret är upptaget till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet. Därvid har inkuransrisk beaktats. Anskaffningsvärdet beräknas enligt först in- först ut- principen.

I anskaffningsvärdet ingår förutom utgifter för inköp även utgifter för att bringa varorna till deras aktuella plats och skick.

Finansiella tillgångar och skulder

Finansiella tillgångar och skulder redovisas i enlighet med kapitel 11 (Finansiella instrument värderade utifrån anskaffningsvärdet) i BFNAR 2012:1.

Redovisning i och borttagande från balansräkningen

En finansiell tillgång eller finansiell skuld tas upp i balansräkningen när företaget blir part i instrumentets avtalsmässiga villkor. En finansiell tillgång tas bort från balansräkningen när den avtalsenliga rätten till kassaflödet från tillgången har upphört eller reglerats. Detsamma gäller när de risker och fördelar som är förknippade med innehavet i allt väsentligt överförs till annan part och företaget inte längre har kontroll över den finansiella tillgången. En finansiell skuld tas bort från balansräkningen när den avtalade förpliktelsen fullgjorts eller upphört.

Värdering av finansiella tillgångar

Finansiella tillgångar värderas vid första redovisningstillfället till anskaffningsvärde, inklusive eventuella transaktionsutgifter som är direkt hänförliga till förvärvet av tillgången.

Finansiella omsättningstillgångar värderas efter första redovisningstillfället till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet på balansdagen.

Kundfordringar och övriga fordringar som utgör omsättningstillgångar värderas individuellt till det belopp som beräknas inflyta.

Finansiella anläggningstillgångar värderas efter första redovisningstillfället till anskaffningsvärde med avdrag för eventuella nedskrivningar och med tillägg för eventuella uppskrivningar.

Räntebärande finansiella tillgångar värderas till upplupet anskaffningsvärde med tillämpning av effektivräntemetoden.

Vid värdering till lägsta värdets princip respektive vid bedömning av nedskrivningsbehov anses företagets finansiella instrument som innehas för riskspridning ingå i en värdepappersportfölj och värderas därför som en post.

Ersättningar till anställda

Ersättningar till anställda efter avslutad anställning

Klassificering

Planer för ersättningar efter avslutad anställning klassificeras som antingen avgiftsbestämda eller förmånsbestämda.

Vid avgiftsbestämda planer betalas fastställda avgifter till ett annat företag, normalt ett försäkringsföretag, och företaget har inte längre någon förpliktelse till den anställde när avgiften är betald. Storleken på den anställdes ersättningar efter avslutad anställning är beroende av de avgifter som har betalats och den kapitalavkastning som avgifterna ger.

Vid förmånsbestämda planer har företaget en förpliktelse att lämna de överenskomna ersättningarna till nuvarande och tidigare anställda. Företaget bär i allt väsentligt dels risken att ersättningarna kommer att bli högre än förväntat (aktuariell risk), dels risken att avkastningen på tillgångarna avviker från förväntningarna (investeringsrisk). Investeringsrisk föreligger även om tillgångarna är överförda till ett annat företag.

Avgiftsbestämda planer

Avgifterna för avgiftsbestämda planer redovisas som kostnad. Obetalda avgifter redovisas som skuld.

Förmånsbestämda planer

Företag har valt att tillämpa de förenklingsregler som finns i BFNAR 2012:1.

Planer för vilka pensionspremier betalas redovisas som avgiftsbestämda vilket innebär att avgifterna kostnadsförs i resultaträkningen.

Ändamålsbestämda medel

I posten Ändamålsbestämda medel i eget kapital redovisas ännu inte förbrukade gåvor och andra ändamålsbestämda medel.

Eventualförpliktelser

En eventualförpliktelse är:

- En möjlig förpliktelse som till följd av inträffade händelser och vars förekomst endast kommer att bekräftas av en eller flera osäkra framtida händelser, som inte helt ligger inom företagets kontroll, inträffar eller uteblir, eller
- En befintlig förpliktelse till följd av inträffade händelser, men som inte redovisas som skuld eller avsättning eftersom det inte är sannolikt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen eller förpliktelsens storlek inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet.

Eventualförpliktelser är en sammanfattande beteckning för sådana garantier, ekonomiska åtaganden och eventuella förpliktelser som inte tas upp i balansräkningen.

Hörselskadades Riksförbund

Org nr 802004-4510

Intäkter

Det inflöde av ekonomiska fördelar som företaget erhållit eller kommer att erhålla för egen räkning redovisas som intäkt. Intäkter värderas till verkliga värdet av det som erhållits eller kommer att erhållas, med avdrag för rabatter.

Medlemsavgifter

Medlemsavgifter omfattar den del som avser medlemskap i organisationen. Medlemsavgifter redovisas vid inbetalning från medlemmen och intäktsredovisas över den tidsperiod som avses.

Gåvor och bidrag

En transaktion i vilken organisationen tar emot en tillgång eller en tjänst som har ett värde utan att ge tillbaka motsvarande värde i utbyte är en gåva eller ett erhållt bidrag. Om tillgången eller tjänsten erhålls därför att organisationen uppfyllt eller kommer att uppfylla vissa villkor och om organisationen har en skyldighet att återbetala till motparten om villkoren inte uppfylls, är det ett erhållt bidrag. Är det inget bidrag är det en gåva.

Gåvor

Gåvor redovisas som huvudregel som intäkt när de erhålls.
Gåvor värderas som huvudregel till verkligt värde.

Bidrag

Erhållna bidrag värderas till det verkliga värdet av den tillgång som organisationen fått eller kommer att få.

Koncernredovisning

Dotterföretag

Dotterföretag är företag i vilka Förbundet direkt eller indirekt innehar mer än 50 % av rösttalet eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande. Bestämmande inflytande innebär en rätt att utforma ett företags finansiella och operativa strategier i syfte att erhålla ekonomiska fördelar. Redovisningen av rörelseförvärv bygger på enhetssynen. Det innebär att förvärvsanalysen upprättas per den tidpunkt då förvärvaren får bestämmande inflytande. Från och med denna tidpunkt ses förvärvaren och den förvärvade enheten som en redovisningsenhet. Tillämpningen av enhetssynen innebär vidare att alla tillgångar (inklusive goodwill) och skulder samt intäkter och kostnader medräknas i sin helhet även för delägda dotterföretag.

Anskaffningsvärdet för dotterföretag beräknas till summan av verkligt värde vid förvärvstidpunkten för erlagda tillgångar med tillägg av uppkomna och övertagna skulder samt emitterade eget kapitalinstrument, utgifter som är direkt hänförliga till rörelseförvärvet samt eventuell tilläggsköpeskilling. I förvärvsanalysen fastställs det verkliga värdet, med några undantag, vid förvärvstidpunkten av förvärvade identifierbara tillgångar och övertagna skulder samt minoritetsintresse. Minoritetsintresse värderas till verkligt värde vid förvärvstidpunkten. Från och med förvärvstidpunkten inkluderas i koncernredovisningen det förvärvade företags intäkter och kostnader, identifierbara tillgångar och skulder liksom eventuell uppkommen goodwill eller negativ goodwill.

Redovisningsprinciper i Förbundet

Redovisningsprinciperna i Förbundet överensstämmer med de ovan angivna redovisningsprinciperna i koncernredovisningen.

Not 2 **Insamlade medel**

<i>Gåvor som redovisats som intäkt</i>	<i>2019</i>	<i>2018</i>
<i>Koncernen</i>		
Insamlade medel:		
Allmänheten	43 028	42 368
Summa insamlade medel	<u>43 028</u>	<u>42 368</u>
Offentliga bidrag:		
Staten	8 457	8 518
Summa offentliga bidrag	<u>8 457</u>	<u>8 518</u>
<i>Förbundet</i>		
Insamlade medel:		
Allmänheten	43 028	42 368
Summa insamlade medel	<u>43 028</u>	<u>42 368</u>
Offentliga bidrag:		
Staten	8 457	8 518
Summa offentliga bidrag	<u>8 457</u>	<u>8 518</u>

Not 3 **Övriga intäkter**

	<i>2019</i>	<i>2018</i>
<i>Koncernen</i>		
Deltagaravgift	170	147
Försäljning, sponsring, reklam och annonser	6 468	6 653
Övriga bidrag	1 046	4 221
	<u>7 684</u>	<u>11 022</u>
<i>Förbundet</i>		
Deltagaravgift	11	1
Försäljning, sponsring, reklam och annonser	1 449	1 486
Övriga bidrag	1 046	4 221
	<u>2 506</u>	<u>5 707</u>

Not 4	Övriga externa kostnader	<i>2019</i>	<i>2018</i>
<i>Koncernen</i>			
	Lokalkostnader	-4 375	-3 767
	Kontorsmaterial/trycksaker	-1 417	-1 498
	Porto/telekostnader	-3 529	-3 518
	Tryckkostnader	-1 333	-955
	Konsultkostnader	-5 362	-3 663
	Konferenskostnader	-292	-667
	Kontorsersättning	-2 111	-2 094
	Lämnade bidrag	-1 912	-2 179
	Resekostnader	-1 938	-1 807
	Annonsering/reklam/PR	-517	-371
	Övrigt	<u>-6 142</u>	<u>-6 032</u>
		-28 928	-26 553
<i>Förbundet</i>			
	Lokalkostnader	-4 330	-3 734
	Kontorsmaterial/trycksaker	-1 394	-1 472
	Porto/telekostnader	-3 340	-3 510
	Tryckkostnader	-1 298	-955
	Konsultkostnader	-5 321	-3 463
	Konferenskostnader	-190	-553
	Kontorsersättning	-2 111	-2 094
	Lämnade bidrag etc.	-1 912	-2 179
	Resekostnader	-1 920	-1 732
	Annonsering/reklam/PR	-466	-287
	Övrigt	<u>-5 399</u>	<u>-5 401</u>
		-27 681	-25 380

Not 5 Anställda, personalkostnader och arvoden till styrelse

Medelantalet anställda	2019		2018	
		varav män		varav män
Förbundet				
Sverige	60	32%	62	32%
Dotterföretag				
Sverige	3	33%	2	50%
Koncernen totalt	63	32%	64	31%

Redovisning av könsfördelning bland styrelseledamöter och ledande befattningshavare

	2019-12-31 Andel kvinnor	2018-12-31 Andel kvinnor
Förbundet		
Styrelsen	70%	70%
Övriga ledande befattningshavare	50%	50%
Koncernen totalt		
Styrelsen	42%	42%
Övriga ledande befattningshavare	50%	50%

Löner och andra ersättningar samt sociala kostnader, inklusive pensionskostnader

	2019		2018	
	Löner och ersättningar	Sociala kostnader	Löner och ersättningar	Sociala kostnader
Förbundet (varav pensionskostnad)	21 134 1)	8 267 (2 069)	20 675 1)	9 128 (2 977)
Dotterföretag (varav pensionskostnad)	1 505	884 (351)	1 337	806 (386)
Koncernen totalt (varav pensionskostnad)	22 639 2)	9 151 (2 420)	22 012 2)	9 934 (3 363)

1) Av Förbundets pensionskostnader avser 44 (44) generalsekreteraren och styrelse. Förbundets utomstående pensionsförpliktelser till dessa uppgår till 416 (292).

2) Av koncernens pensionskostnader avser 44 (44) generalsekreteraren och företagets ledning 2 (2). Koncernens utestående pensionsförpliktelser till dessa uppgår till 416 (292). I löner och ersättningar ingår även arvoden till förtroendevalda.

Löner och andra ersättningar fördelade mellan styrelseledamöter m.fl. och övriga anställda

	2019		2018	
	Styrelse, generalsekreteraren och VD	Övriga	Styrelse, generalsekreteraren och VD	Övriga
Förbundet	2 851	18 283	2 891	17 784
Dotterföretag	927	578	937	400
Koncernen totalt	3 778	18 861	3 828	18 184

I HRFs kvalitetskod framgår ersättning till förbundsordförande och generalsekreterare, samt vilka uppdrag som ingår.

Avgångsvederlag

Uppsägningstiden från Hörselskadades Riksförbunds sida är 9 månader för Generalsekreteraren. Uppsägningstiden från Forskningsinstitutet Hörselbrons ABs sida är 12 månader för VD.

Not 6 Operationell leasing**Leasingavtal där företaget är leasetagare***Koncern**Framtida minimileaseavgifter avseende icke uppsägningsbara operationella leasingavtal*

Inom ett år

Mellan ett och fem år

Senare än fem år

	<u>2019-12-31</u>	<u>2018-12-31</u>
	4 265	3 788
	16 276	16 641
	<u>15 000</u>	<u>15 000</u>
	35 541	35 429

Räkenskapsårets kostnadsförda leasingavgifter

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	3 510	2 656

*Förbundet**Framtida minimileaseavgifter avseende icke uppsägningsbara operationella leasingavtal*

Inom ett år

Mellan ett och fem år

Senare än fem år

	<u>2019-12-31</u>	<u>2018-12-31</u>
	4 265	3 788
	16 276	16 641
	<u>15 000</u>	<u>15 000</u>
	35 541	35 429

Räkenskapsårets kostnadsförda leasingavgifter

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	3 510	2 656

Den största delen av leasingavgifter avser lokalhyra.

Not 7 Skatt på årets resultat

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
<i>Koncernen</i>		
Aktuell skattekostnad	<u>-22</u>	<u>-88</u>
	-22	-88

Avstämning av effektiv skatt

	<u>2019</u>		<u>2018</u>	
<i>Koncernen</i>	<i>Procent</i>	<i>Belopp</i>	<i>Procent</i>	<i>Belopp</i>
Skattemässigt resultat exklusive förbundet 1)		106		400
Skatt enligt gällande skattesats för dotterbolagen	21,4%	-22	22,0%	-88
Redovisad effektiv skatt	21,4%	-22	22,0%	-88

1) Förbundet är inget skattesubjekt.

Not 8	Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten och liknande	
	<i>2019-12-31</i>	<i>2018-12-31</i>
<i>Koncernen</i>		
<i>Ackumulerade anskaffningsvärden</i>		
Vid årets början	1 908	1 908
Nyanskaffning	—	—
Vid årets slut	<u>1 908</u>	<u>1 908</u>
 <i>Ackumulerade avskrivningar</i>		
Vid årets början	-1 810	-1 457
Årets avskrivning	-98	-353
Vid årets slut	<u>-1 908</u>	<u>-1 810</u>
Redovisat värde vid årets slut	—	98
	<i>2019-12-31</i>	<i>2018-12-31</i>
<i>Förbundet</i>		
<i>Ackumulerade anskaffningsvärden</i>		
Vid årets början	1 908	1 908
Nyanskaffningar	—	—
Vid årets slut	<u>1 908</u>	<u>1 908</u>
 <i>Ackumulerade avskrivningar</i>		
Vid årets början	-1 810	-1 457
Årets avskrivning	-98	-353
Vid årets slut	<u>-1 908</u>	<u>-1 810</u>
Redovisat värde vid årets slut	—	98
 Not 9		
Förskott avseende immateriella anläggningstillgångar		
	<i>2019-12-31</i>	<i>2018-12-31</i>
<i>Koncernen</i>		
Under året utbetalda förskott	985	—
Redovisat värde vid årets slut	<u>985</u>	—
 <i>Förbundet</i>		
Under året utbetalda förskott	985	—
Redovisat värde vid årets slut	<u>985</u>	—

Not 10	Inventarier	2019-12-31	2018-12-31
<i>Koncernen</i>			
<i>Ackumulerade anskaffningsvärden</i>			
	Vid årets början	9 142	9 798
	Nyanskaffningar	–	2 808
	Avyttringar och utrangeringar	–	-3 464
	Vid årets slut	<u>9 142</u>	<u>9 142</u>
<i>Ackumulerade avskrivningar</i>			
	Vid årets början	-6 164	-8 840
	Återförda avskrivningar på avyttringar och utrangeringar	–	3 276
	Justeringar	156	–
	Årets avskrivning	-673	-600
	Vid årets slut	<u>-6 681</u>	<u>-6 164</u>
	Redovisat värde vid årets slut	2 461	2 978
		<i>2019-12-31</i>	<i>2018-12-31</i>
<i>Förbundet</i>			
<i>Ackumulerade anskaffningsvärden</i>			
	Vid årets början	9 201	9 857
	Nyanskaffningar	–	2 808
	Avyttringar och utrangeringar	–	-3 464
	Vid årets slut	<u>9 201</u>	<u>9 201</u>
<i>Ackumulerade avskrivningar</i>			
	Vid årets början	-6 165	-8 841
	Återförda avskrivningar på avyttringar och utrangeringar	–	3 276
	Justeringar	98	–
	Årets avskrivning	-673	-600
	Vid årets slut	<u>-6 740</u>	<u>-6 165</u>
	Redovisat värde vid årets slut	2 461	3 036

Hörselskadades Riksförbund

Org nr 802004-4510

Not 11 Andelar i koncernföretag

	<u>2019-12-31</u>	<u>2018-12-31</u>
<i>Ackumulerade anskaffningsvärden</i>		
Vid årets början	2 055	2 055
Vid årets slut	2 055	2 055
<i>Ackumulerade nedskrivningar</i>		
Vid årets början	-1 305	-1 305
Vid årets slut	-1 305	-1 305
Redovisat värde vid årets slut	750	750

Spec av förbundets innehav av andelar i koncernföretag

<i>Dotterföretag / Org nr / Säte</i>	<i>Antal andelar</i>	<i>Andel i % i)</i>	<u>2019-12-31</u>	<u>2018-12-31</u>
			<i>Redovisat värde</i>	<i>Redovisat värde</i>
HRF Hörteknik AB, 556331-7634, Stockholm	30 000	100,0	300	300
Forskningsinstitutet Hörselbron AB, 556835-0663, Stockholm	500	100,0	450	450
			<u>750</u>	<u>750</u>

i) Ägarandelen av kapitalet avses, vilket även överensstämmer med andelen av rösterna för totalt antal aktier.

Not 12 Andra långfristiga värdepappersinnehav

	<u>2019-12-31</u>	<u>2018-12-31</u>
<i>Koncernen</i>		
<i>Ackumulerade anskaffningsvärden</i>		
Vid årets början (Stiftelsen Rikstolktjänst)	1	1
Vid årets slut	1	1
<i>Förbundet</i>		
<i>Ackumulerade anskaffningsvärden</i>		
Vid årets början	1	1
Vid årets slut	1	1

Hörselskadades Riksförbund

Org nr 802004-4510

Not 13 Varulager m m

	<i>2019-12-31</i>	<i>2018-12-31</i>
<i>Koncernen</i>		
Varulager profilprodukter/hörhjälpmedel	301	404
Varulager gåvomaterial	900	807
	<u>1 201</u>	<u>1 211</u>
<i>Förbundet</i>		
Varulager profilprodukter	233	239
Varulager gåvomaterial	667	568
	<u>900</u>	<u>807</u>

Not 14 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	<i>2019-12-31</i>	<i>2018-12-31</i>
<i>Koncernen</i>		
Förutbetalda hyror	860	446
Övriga poster	735	668
	<u>1 595</u>	<u>1 113</u>
<i>Förbundet</i>		
Förutbetalda hyror	860	446
Övriga poster	672	645
	<u>1 532</u>	<u>1 091</u>

Not 15 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	<i>2019-12-31</i>	<i>2018-12-31</i>
<i>Koncernen</i>		
Upplupna löner	632	629
Semesterlöner	1 134	1 048
Upplupna socialaavgifter	1 266	1 383
Upplupen komptid	682	861
Övriga interimsskulder	2 339	1 490
Reserverdade medel		
Bolivia	100	100
Carl Schmidts fond	28	—
Övriga poster	—	75
	<u>6 181</u>	<u>5 586</u>
<i>Förbundet</i>		
Upplupna löner	632	629
Semesterlöner	1 046	960
Upplupna sociala avgifter	1 238	1 355
Upplupen komptid	682	861
Övriga interimsskulder	735	109
Reserverade medel		
Bolivia	100	100
Carl Schmidts fond	28	—
Övriga poster	—	75
	<u>4 461</u>	<u>4 089</u>

Not 16 Ställda säkerheter och eventalförpliktelser

	<i>2019-12-31</i>	<i>2018-12-31</i>
<i>Koncernen och Förbundet</i>		
Ställda säkerheter	Inga	Inga
<i>Koncernen och Förbundet</i>		
Eventalförpliktelser		
Garantiåtaganden, PRI, 2% av pensionsskulden	524	505

Not 17 Betalda räntor och erhållen utdelning

	<i>2019</i>	<i>2018</i>
<i>Koncernen</i>		
Erhållen utdelning	2 067	2 272
Erhållen ränta	1	2
<hr/>		
	<i>2019</i>	<i>2018</i>
<i>Förbundet</i>		
Erhållen utdelning	2 067	2 272
Erhållen ränta	1	–

Not 18 Likvida medel

	<i>2019-12-31</i>	<i>2018-12-31</i>
<i>Koncernen</i>		
<i>Följande delkomponenter ingår i likvida medel:</i>		
Banktillgodohavanden	22 358	22 269
	<u>22 358</u>	<u>22 269</u>
<hr/>		
	<i>2019-12-31</i>	<i>2018-12-31</i>
<i>Förbundet</i>		
<i>Följande delkomponenter ingår i likvida medel:</i>		
Banktillgodohavanden	17 739	18 770
	<u>17 739</u>	<u>18 770</u>

Ovanstående poster har klassificerats som likvida medel med utgångspunkten att:

- De har en obetydlig risk för värdefluktuationer.
- De kan lätt omvandlas till kassamedel.
- De har en löptid om högst 3 månader från anskaffningstidpunkten.

Not 19 Koncernuppgifter

Inköp och försäljning inom koncernen

Av koncernens totala inköp och försäljning mätt i kronor avser 0% (1%) av inköpen och 0% (0%) av försäljningen andra företag inom hela den företagsgrupp som koncernen tillhör.

Av förbundets totala inköp och försäljning mätt i kronor avser 1% (1%) av inköpen och 0% (0%) av försäljningen andra företag inom hela den företagsgrupp som företaget tillhör.

Not 20 Nyckeltalsdefinitioner

Balansomslutning: Totala tillgångar

Soliditet: Totalt eget kapital / Totala tillgångar

Not 21 Väsentliga händelser efter räkenskapsårets slut

Styrelsen följer löpande händelserna i omvärlden och samhället med avseende på spridningen av coronaviruset (covid-19) och hur det påverkar vår ekonomi och verksamhet samt marknadsvärdet för våra finansiella tillgångar.

Stockholm 2020-

Mattias Lundekvam
förbundsordförande

Jonas Sahlberg
förbundskassör

Susanna Ahlström

Carina Albertsson

Eva Blomquist

Eivor Johansson

Susanne Mattes Gärtner

Lena Thorén

Sune Wadenheim

Agneta Österman Lindquist

Hanna Sejlitz
generalsekreterare

Vår revisionsberättelse har lämnats 2020-

KPMG AB

Mikael Käll

Arne Andersson

Birgitta Tell

Revisionsberättelse

Till kongressen i Hörselskadades Riksförbund, org. nr 802004-4510

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Hörselskadades Riksförbund för år 2019. Föreningens årsredovisning och koncernredovisning ingår på sidorna 31-65 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen och koncernredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderföreningens och koncernens finansiella ställning per den 31 december 2019 och av dessas finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Revisorernas ansvar enligt denna sed beskrivs närmare i avsnitten Det registrerade revisionsbolagets ansvar samt Den förtroendevalda revisorns ansvar.

Vi är oberoende i förhållande till moderföreningen och koncernen enligt god revisorssed i Sverige. Vi som registrerat revisionsbolag har fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen och återfinns på sidorna 3-30. Den andra informationen består av verksamhetsberättelsen. Det är styrelsen som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att de ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av föreningens och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen avser att likvidera föreningen, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Det registrerade revisionsbolagets ansvar

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av föreningens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om föreningens och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen och koncernredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och koncernredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en förening och en koncern inte längre kan fortsätta verksamheten.
 - utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
 - inhämtar vi tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernredovisningen. Vi ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Vi är ensamt ansvariga för våra uttalanden.
- Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Den förtroendevalda revisorns ansvar

Vi har att utföra en revision enligt revisionslagen och därmed enligt god revisionssed i Sverige. Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen och koncernredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och om årsredovisningen och koncernredovisningen ger en rättvisande bild av föreningens resultat och ställning.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar samt stadgar

Uttalande

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Hörselskadades Riksförbund för år 2019.

Vi tillstyrker att kongressen beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderföreningen och koncernen enligt god revisionssed i Sverige. Vi som registrerat revisionsbolag har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningskyldighet mot föreningen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningskyldighet mot föreningen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder det registrerade revisionsbolaget professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på det registrerade revisionsbolagets professionella bedömning och övriga valda revisorers bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för föreningens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet.

Stockholm den

Arne Andersson
Förtroendevald revisor

Birgitta Tell
Förtroendevald revisor

KPMG AB

Mikael Käll
Auktoriserad revisor